

Seznam příloh

Příloha 1: Scénář polostrukturovaných rozhovorů

Příloha 2: Rozhovor s Boženou

Příloha 3: Rozhovor s Eliškou

Příloha 4: Rozhovor s Helenou

Příloha 5: Rozhovor s Karolínou

Příloha 6: Rozhovor s Lenkou

Příloha 7: Rozhovor s Lubošem

Příloha 8: Rozhovor se Štěpánem

Příloha 9: Rozhovor s Taťánou

Příloha 10: Rozhovor s Věrou

Příloha 11: Rozhovor s Žanetou

Přílohy

Příloha 1: Scénář polostrukturovaných rozhovorů

1. Využívání sociálních sítí
 - a. Jak často používáte sociální sítě?
 - b. Na jakých konkrétních sítích/platformách máte účet? Které aktivně používáte? K jakým účelům?
 - c. Jak jste se naučil/a používat sociální sítě? Pomohl vám s tím někdo?
 - d. Zaznamenal/a jste nějaké změny v tom, jak komunikujete se svou rodinou nebo známými od doby, kdy jste začal/a používat sociální sítě? Pokud ano, popište tyto změny.
2. Společenský život
 - a. Účastníte se nějakých společenských aktivit ve svém okolí? Jakých?
 - b. Ovlivnilo používání sociálních sítí vaši účast na společenských aktivitách? Pokud ano, vysvětlete jak a uveďte příklad jakých.
 - c. Máte pocit, že vám sociální sítě usnadnily, nebo naopak ztížily zapojení do aktivit ve vašem okolí?
 - d. Jakým způsobem sítě ovlivnily, jak často nebo jak komunikujete se svými známými či rodinou?
3. Kvalita života
 - a. Jak vnímáte celkovou kvalitu svého života? Změnila se nějak od doby, kdy jste začal/a používat sociální sítě?
 - b. Jak podle vás sociální sítě ovlivňují vaše fyzické a duševní zdraví?
 - c. Cítíte se od doby, kdy jste začal/a používat sociální sítě, více spojen/a s ostatními a méně osamělý/á? Prosím, upřesněte.
 - d. Setkal/a jste se na sítích s nějakými negativními zážitky nebo jste objevil/a nějaké jejich nevýhody? Pokud ano, popište tyto zkušenosti.
 - e. Zaznamenal/a jste od doby používání sociálních sítí nějaké změny ve vaší paměti?

4. Demografické údaje

- a. Věk
- b. Pohlaví
- c. Úroveň vzdělání
- d. Práce
- e. Rodinná struktura

5. Závěr

- a. Je ještě něco, o co byste se chtěl/a podělit v souvislosti se svými zkušenostmi se sociálními sítěmi a jejich vlivem na váš život?

Následovalo poděkování účastníkovi za jeho čas a za rozhovor a zopakování jeho práv týkajících se výzkumu. Poté byly rozhovor a nahrávání ukončeny.

Příloha 2: Rozhovor s Boženou

Demografické údaje

- Věk – 72 let
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – střední s maturitou, hotelová a průmyslová škola
- Bydlení – řadový dům ve Žďáře nad Sázavou
- Práce – základní škola, vedoucí školní jídelny
- Rodinná struktura – rozšířená
- Rodinný stav – vdaná

Jestli můžeme začít, tak se rovnou zeptám, jaké používáte sociální sítě?

WhatsApp, Messenger, Facebook. Tedy nic na ně nedávám, spíš se na ně dívám, protože nejsem na to, abych tam musela každou drobnost dávat. Internet používám hodně, čerpám informace z internetu a e-mailu. To je asi tak všechno, co si vzpomínám, že využívám, zkrátka vše, co je pro mě dostupné.

Když se vrátíme k Facebooku nebo Messengeru. Můžete mi více vysvětlit, jak je používáte, nebo co tam děláte?

Používám je hlavně na telefonování, posílání zpráv a fotek. Komunikaci mezi námi a se zahraničím, protože tam máme známé, tak abychom neplatili ani jeden, ani druhý.

Komunikujete tam i s rodinou?

Ano, s rodinou a se známými. Ještě bych k tomu řekla, že víc používám WhatsApp než Messenger, ale ten mám zase kvůli Jardovi v Americe, ten používá Messenger a ostatní dcery ho používají taky. V mém věku ho používají asi jen 3 moje bývalé spolupracovnice, s kterými se scházíme. Schází se nás celkem 10 ženských, které jsme v důchodu, ale jenom 4 používáme dotykový mobil nebo Facebook. Takže spolu takhle komunikujeme, přeposíláme si zprávy a nějaká přáníčka. Takové to základní. Abych pravdu řekla, mě to zase nebaví u toho vysedávat.

A jak často myslíte, že tyto sítě používáte?

WhatsApp by se dalo říct, že dokonce i denně. Messenger tak jednou nebo dvakrát za 14 dní, když se mi tam někdo ozve. Facebook, tam se taky podívám vždy přes den, ale vždy se jen na chvíli podívám, jestli je něco nového, nebo tak. Třeba když mě zajímá, co dělají vnoučata a kde se pohybují, tak se koukám na ně. Abych jim tam popřála, nebo když se mi něco líbí, co se jim podařilo, tak jim k tomu taky udělám poznámku. A hodně používám mail, protože ještě dělám pro odbory, tak komunikuji s úřady, jak s Prahou, tak s Jihlavou. Tam jedeme hlavně skrze maily a webové stránky.

Jste třeba v nějakých skupinách na Facebooku?

Ne, ne. Tedy já jsem ve skupině s rodinou a s vnoučaty, ale s cizími – já mám tam v přátelích asi 4 nebo 5 lidí, ale moc na to nejsem. Mám radši známé, když si můžeme popovídat, než abych komunikovala s někým, koho ani neznám. A ještě tam mám vlastně rodinu ze severu Čech, protože se tak často nevidíme, takže jedeme hlavně přes Facebook anebo přes WhatsApp, když se chceme vidět. Ještě používám Skype, ale ten jsem dřív používala hodně, ale teď už málo, protože to nahradil WhatsApp.

Takže se na Facebooku vůbec nesetkáte s cizími lidmi?

Ne, já o to ani nestojím.

Zjišťujete si někdy na Facebooku informace o akcích, které se dějí v okolí?

Tak to zase ano. Když mě nějaká zajímá, o čem by to bylo, tak si to tam zjišťuji. A protože mě trochu zajímá politika, a to aktuální dění, i když se od toho teď snažím odstoupit, protože to na mě působí depresivně, tak jsem se i do těch skupin připojila. Nejsou to žádné fanouškovské skupiny nějakého politika, ale skupiny, kde se tyhle témata, co mě zajímají, řeší. Tam jsem i přidávala příspěvky nebo si četla, co psali ostatní. Teď mi každou chvíli chodí upozornění, jestli bych tam zase nechtěla něco přispět, nebo kde se zrovna ten politik pohybuje, že bude nějaká akce a podobně. To je tak asi vše, co mě z toho zajímá.

Jeden čas jsem taky chodila na to lidé.cz, ale to jsem říkala, že žádnou seznamku nechci. Spíš mě zajímaly stránky o zajímavých receptech a pak ještě o zahradničení, tak to sbírám nejen na těch stránkách, ale taky koukám, co tam dávají ostatní lidé, jaké mají zkušenosti například s nějakými postřiky, nebo jak vyrobit něco z kopřiv.

A vy jste zmiňovala i nějaké akce, že se tam na ně koukáte, účastnila jste se někdy nějaké takové akce?

Ano.

Můžete mi o tom říct víc?

Jezdíme na stávky do Prahy, protože se nám nelíbí, co se teď děje s touhle vládou. My bychom nepotřebovali jezdit, my už jsme za vodou, ale jde mi o naše děti a vnoučata. A můžu říct, že atmosféra je tam velice dobrá, žádná agresivní nebo podobně. Vůbec nám nevádí, že jsme dezoláti a já nevím, jak nás ještě jmenují, nebo proruští agenti a všechno podobné. Já i manžel máme názor, že nic není černé ani bílé, víme, že to začalo prvně Rusko a Ukrajina v roce 2014, protože si hledáme zprávy. Ne na Seznamu, ten už vůbec zprávy nečteme, ani na Novinkách. Hledáme na jiných stránkách informace, takže víme, jak to tam začínalo. Takže to bereme tak, že se Rusové bránili, protože když by někdo napadl někoho v rodině nebo podobně, tak se taky bude ta rodina bránit. A Američanům by se taky nelíbilo, kdyby Rusové byli na Kubě, nebo blízko jejich hranic, takže máme strach, aby nebyla válka. Takže jezdíme

takhle na protivládní demonstrace, anebo pak když jsou nějaké kulturní akce, tak taky občas jdeme, ale to už míň, protože nemáme čas, protože my máme od jara do podzimu všechny víkendy zabookované, nebo máme závody. Jo, než začne sezona, tak jezdíme.

Anebo prostě zjišťuji, co kde je v okolí nebo tak. Manžela zase zajímá vše okolo motorismu, tak se třeba jedeme podívat na motorčky. Nebo když jedeme někde na výlet, tak koukáme, co bude v okolí, nebo kam bychom se mohli podívat, to taky dělám přes Facebook a ptám se lidí, jaké mají zkušenosti a jak se jim kde líbilo.

Máte pocit, že by sociální sítě nějak změnily to, jak komunikujete se známými nebo s rodinou?

Nerada komunikuji psaním, jako vy mladí umíte rychle s těmi prsty, ale to já neumím. Radši komunikuji třeba přes ten Skype, abychom se i viděli a komunikovali. Když není zbytí, tak i píšu, ale jak říkám, radši z očí do očí, i když je to přes ten Skype, protože něco napsat mi trvá déle než vám mladým, a ve zprávě se člověk vyjádří kolikrát lépe, volí slova, aby to co nejlépe formuloval, ale zdá se mi to zdlouhavé a ztráta času. Když se s někým spojím přes kameru, tak to vždycky vyřídíme rychle. Jeden vnuk pracuje v Německu, takže se s ním vždy večer tímhle způsobem spojím, když není v práci, a promluvíme si radši přes kameru než něco psát. Když vidím mladé lidi, jak oni už nedají mobil z ruky, jenom chodí a koukají do toho, může je zajet auto, nebo narazí do sloupu. Já to vidím na Dárku, děti mají jít do vody, ale pořád něco dělají na telefonu. Nedávno jsem koukala na jednoho kluka, co stál vedle mě, a sledoval tam nějaké nesmysly na YouTube. Ale i ten vlastně беру lépe než Facebook, protože tam se dozvím všechno možné, tam se dá vyhledat všechno možné.

A jak ty sociální sítě ovlivňují váš život?

Víte, dá mi to hodně informací, nebo si najdu, když něco nevím či neznám. Někdy je to ke škodě, když má třeba člověk nějaký zdravotní problém, tak jsem si to tam našla. Hledala jsem si třeba, jaké něco může mít negativní dopady, ale to by pak byl člověk už chytřejší než doktor. Tak to jsem přestala dělat, protože když jsem zjistila, že můžu mít nějaké vedlejší účinky, tak jsem pak zjistila, že je mám. Myslím, že jsem si to z mojí vlastní hlouposti jenom vsugerovala. Tak teď už jsem v tom radši opatrnější, protože to není dobré na psychiku. Je ale pravda, že člověk teď méně čte a už nečte knížky, což bych řekla jsou velká negativa i pro mladé i kvůli vyjadřování nebo, aby uměli pravopis. Víím, že s tím mají teď problémy.

Když byla vnoučata na vysoké škole, tak jsem je tam taky sledovala, vždycky mi hned psali, co a jak se jim podařilo, jaké měli známky a jestli zkoušku udělali nebo neudělali. Jak říkám, jsem v kontaktu s rodinou a taky s hodně blízkými známými.

A myslíte, že to má i nějaký vliv na vaši duševní pohodu?

Má. Tím, že víím o mých blízkých, jestli jsou v pořádku nebo ne, takhle se to dozvím rychle. Když se někdo necítím nejlíp, tak zavolám dceři a popovídáme si. Nebo když se vnučka ozve,

tak je to vždycky potěšení na duši. Když se nemůžeme vidět často, tak takhle máme aspoň pocit, že jsme v kontaktu. Víím, že moje švagrová tohle nepoužívá a nemá ani chytrý telefon, takže když chci od ní něco vědět, tak si jenom klasicky zavoláme, anebo přes jejího syna, když za ní přijede, tak abychom si vůbec někdy popovídaly po Skypu. Ale neseďím u toho celý den, vždycky se podívám na všechno možné, ale na to nijak nereaguju, pouze kolem rodiny, jak jsem říkala.

Jste takhle i v kontaktu s lidmi, co nežijí ve Žďáře nebo v okolí?

Určitě. Díky těm sítím, ať to je Skype, nebo Facebook. A když jsme byli v Americe, tak to jsme je používali hodně. Tenkrát jsme byli v kontaktu každý den, aby se vědělo, co jsme tam dělali a jestli děti nakrmili kocoura a podobně.

Jak dlouho jste tam byli?

Celkem 5 týdnů. Teď se chystáme zase, on byl nejdřív covid, pak byly stávky leteckých společností, takže to jsme do toho taky nechtěli jít, abychom neměli problémy se tam dostat. Zrovna včera odsud odjel známý z Ameriky, ke kterému jezdíme, tak nám říkal, že doufá, že na podzim přijedeme. Tak to jsem mu říkala, že bych už teď v červenci musela začít shánět lístky, ale ještě jednou bychom se tam určitě chtěli podívat.

Setkala jste se na Facebooku s nějakými negativními zážitky?

Ano, třeba když si někdo s nízkým IQ vylévá srdce, nebo negativně reaguje na všechno, co se napíše, tak to vždycky přeskakuju a vůbec to nečtu, protože to nemá hlavu ani patu a proč bych si s tím zatěžovala mozek, že?

A jednalo se o něco konkrétního?

To je spíš kolem politiky. S rodinou ne, to jsme všichni v pohodě. Opravdu spíš kolem té politiky, jak to sledujeme. Je fakt, že každý den na tom strávíme každý minimálně hodinu. Já i manžel. On hodně používá YouTube, už se s počítačem taky naučil, ale pouze základní věci si tam hledá, nebo třeba součástky shání. Ale politiku, tu ano. I když teď jsem ráda, že nemám čas ani na televizi ani na internet, tak jsem ráda, že si odpočnu.

Setkala jste se v tomto prostředí například s nějakými podvodníky?

Ale jo, oni pořád něco nabízejí. To chodí na mail, na mobil, nebo nabízejí zboží. Taky už mi přišlo, že mám zablokovaný mobil, že mi ho napadli, ale nic, používala jsem ho dál. Nebo jak mám bankovní účty, tak mě varovali, ale na to já si dávám pozor. Nikde neposílám svoje číslo účtu nebo svůj PIN.

Naučila jste se s Facebookem sama?

Ano, průběžně sama, protože jsem v práci dělala s počítačem a my jako vedoucí jsme na něm měli hodně složitý program. A teď, když už jsem v důchodu, tak abych byla v kontaktu se

světem, tak mi vždycky poradí vnučata. Například mi řekli, ať si založím WhatsApp, abychom si spolu mohli povídat.

To jsem vám nic nového neřekla, to víte, copak my staří lidi tam. Kdyby byl člověk možná sám, tak by tam hledal asi nějaké kamarádky nebo kamarády, s kým by si popovídal. Vím, že někteří známí, starší i mladší, tam hledají, když jsou sami. Ale když člověk má partnera, tak nepotřebuje hledat cizí lidi. Ale u těch žádostí o přátelství se vždycky koukám, koho znám a koho neznám, a když usoudím, že bychom mohli do přátelství, i když nekomunikujeme, tak si ho tam dám.

Hlavně když někoho znám, ale dlouho jsme se neviděli, tak třeba moji žádost přijme a tím se spojíme. Už jsem takhle pár lidí našla, že jsme se neviděli klidně 20, 30 let, a najednou vidím, že tam je, tak se koukám, jak se změnil. To je na tom celým to příjemný, ale někdy se tam člověk dozví i smutný zprávy, ale to je život.

Myslíte, že to má i nějaký vliv na to, jak jste zapojená do světa a do aktuálního dění?

Asi ano, protože já jsem aktivní a zajímá mě, co se děje. Nejenom v blízkém okolí, ale v celé republice, i ve světě. Je mi 72 a stále pracuju pomáhám ve škole. Už sice nejsem v pracovním procesu, a tak mě už některé věci tak nebolí, ale pořád se o to zajímám. A pořád se vlastně někde angažuju. Syn organizuje závody na Dářku a já se jim starám o pohoštění a servis, a to nevím, kdo by po mně převzal, nikdo se k tomu nemá. Je to spousta starostí a není to nic levného. Ale práce mezi mladými mě pořád drží v energii a necítím se tak staře.

Máte někdy pocit, že byste se tady cítila osaměle?

Osaměle asi ne. Mám tady manžela, jsem zvyklá mít pořád někoho kolem sebe, takže kdyby se mu něco stalo, asi bych se s tím těžce srovnávala. Pak bych musela se známými, se kterými se scházíme, je tam taky pár vdov, asi scházet častěji. Naštěstí mám syna a vnučku tady kousek, takže tam můžu vždycky zaběhnout, ale nechci být nikomu na obtíž. Zatím se osamělá necítím, ale věřím tomu, že ta doba přijde.

Příloha 3: Rozhovor s Eliškou

Demografické údaje – Eliška

- Věk – 69 let
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – střední odborné, vyučená cukrářka
- Bydlení – dům v Chotěboři
- Práce – cukrářka (13 let), výdejna obědů, domovnice
- Rodinná struktura – nukleární

Úplně na začátek se vás zeptám, jaké používáte sociální sítě?

Já používám hlavně Facebook. Pak koukám třeba do Seznamu na zprávy. Ale na Facebooku hlavně píšu zprávy a bavím se tam s ostatními. Občas si přes to i zavolám, ale u toho si občas ještě nejsem moc jistá.

Jak často ho používáte?

Řekla bych, že ho používám teď už každý den a když mám čas, tak se podívám i několikrát za den, co je tam nového.

Jaké lidi na Facebooku máte?

Hlavně rodinu a přátele, ale úplně cizí lidi vůbec. Když už jsem zvědavá, když se něco děje, tak se spíš podívám na ten Seznam, kde čtu hodně zprávy.

Můžete mi říct, k čemu všemu ho používáte?

Klasicky si píšu s lidmi a zkoušela jsem si přes to i telefonovat, ale to nedělám tak často. Jinak tam občas dávám nějaké fotky, nebo komentáře, ale jinak už moc ne. Koukám se tam taky na fotky, co tam přidává rodina, s nimi si hodně píšu, a když se mi nechce psát, tak volám. Ale oni taky nemají pořád čas, tak radši napíšu, abych je moc nezahlcovala. Ale určitě umím napsat a přijmout zprávy.

A jak dlouho už vlastně Facebook používáte?

Myslím, že od té doby, kdy jsem dostala chytrý telefon. Tenkrát mi s tím hodně pomohla dcera, ona se taky jmenuje Eliška, a její manžel David. Teď má navíc vnučka podobný telefon, jako mám já, takže mi tam občas ukáže, když něco nevím. Ale napoprvé, když o tom začali mluvit, tak jsem vůbec nerozuměla, co říkají, jako kdyby mluvili úplně jinou řečí, ale už jsem se to teď taky víc naučila. Už to umím taky otevřít na velkém počítači. Občas se na něj podívám i do banky, ale nic tam neplatím, toho se ještě bojím. I když mi Eliška vždycky říká, že už mi to milionkrát ukazovala. Ale já mám strach, že tam něco zadám špatně. A když něco potřebuji – třeba nové boty, tak si to najdu na Seznamu. Ale zpátky k tomu Facebooku,

tam se hodně dívám, když tam dcera nebo někdo přidá nové fotky. Třeba mezi těmi přáteli mám sousedku, a to je zajímavé se podívat, co třeba dělá.

Jak jsem totiž pořád doma, tak jsem díky tomu takhle ve spojení s okolním světem. Už je to takových let a na tom telefonu zkrátka všechno najdu. Teď už si tam třeba i hledám nějaké herce, které znám, a to je hrozně fajn, když zrovna nic není v televizi. To se mě pak vždycky manžel ptá, co dělám a já mu říkám, že by tomu nerozuměl. Mně to hrozně pomohlo se dostat mezi lidi a člověk má tak pocit, že nežije úplně bokem. Ono je to už asi 30 roků, co jsem doma a jednu dobu to bylo opravdu kruté.

Jak jste to myslela, že jste 30 let doma?

Můj muž měl těžkou mozkovou příhodu. Mně bylo tenkrát 40 let a jemu nebylo tenkrát ani 45, takže jsem s ním zůstala doma. Příští rok už to bude 30 let. Ten život vlastně utekl strašně rychle, když se nad tím tak zamyslíte. Tenkrát to bylo opravdu těžké, ale už bych se k tomu nikdy nevracela, kdybych byla mladší. Ty roky ale stejně rychle přibývají a občas se tak za tím otáčím a říkám si, že to snad ani není možné, že tohle vůbec člověk zvládnul – fyzicky i psychicky. Ale já už jsem asi taková povaha.

Eliška mi občas říká, že vlastně jdu pořád dopředu, ale já se nekoukám okolo, jdu to prostě za tím svým. Manžela tady pořád mám, a to je to důležité, to mě těší. Ale už jsem si taky musela uvědomit, že to tak nepůjde napořád. To mi začalo poprvé docházet asi před dvěma lety. Co jsem po operaci kyčle, tak mám trochu omezené možnosti a zjistila jsem, že už nemůžu všechno, co šlo dřív. Já ho vlastně celou dobu táhla, ale já to tak chtěla. Je jasné, že ve svém věku už nebude skákat přes kaluže. On už skoro nemluví, on by sice pořád chtěl něco říkat, ale nešlo by to a pak ho to frustruje.

Super je, že Eliška bydlí kousek od nás, a to je obrovský bonus a moc si toho považuji, že mi pomáhá. Ale taky toho nechci zneužívat. Minimálně, protože vím, že má svoji rodinu. Ale když jde o něco zásadního a já vyloženě nemůžu, tak jí řeknu. Teď už je to tak, že kdyby se mi fakt něco stalo, tak už nás mají opravdu na krku, a to už je velký rozdíl. Když jsem byla předtím po té operaci, tak už si to vlastně zkusili, jaké by to bylo. Zvládli to skvěle, ale dokud to půjde, tak to tak nechci. Já mám za to, že když děti vyrostou, tak se jim má dát volnost, pustit je do světa a člověk je pak šťastný, když za ním přijdou. Taky se v některých případech stává, že děti nechtějí. Proto jsem moc ráda, když přijdou vnučata na návštěvu a že máme ty vztahy moc hezké. Ani si nepamatuji, že bychom měli nějaký konflikt.

Občas se taky vídáme s kamarádkou v Doubravce, když jdu ráno na nákup. My se známe 30 let, občas prohodíme pár slov, ale občas tam taky stojíme půl hodiny a hodně toho nakecáme. Ona má mentálně postiženého syna a ve spoustě věcí si rozumíme a můžeme si pomoci. Tyhle věci člověk totiž nemůže říkat každému, protože by to zkrátka nepochopil. Kdybych to neměla doma, tak to taky nepochopím. Takže občas mezi sebou něco prohodíme, nebo si

zavoláme a můžeme si všechno říct, když potřebujeme. Navíc já už nemám žádnou rodinu ve svém věku, s kým bych mohla tyhle věci probírat, a na děti tohle hrnout nechci.

Vy jste zmiňovala, že takhle chodíte do obchodu a máte i díky tomu nějaký další kontakt s lidmi. Chodíte tady třeba i nějaké akce?

Na akce tady vůbec nechodím, protože bych musela vždycky řešit, co s manželem. Ne že by mě to nezajímalo. Vždycky, když jsem delší dobu pryč z domu, tak jsem z toho trochu nesvá, že nevím, co se děje, co kdyby třeba upadnul, a to už se kolikrát stalo. Ty možné následky jsou pak hroznivé. Takže pak nemám takový vnitřní klid v hlavě. Ale chodíme teda spolu pravidelně na procházky. Už 30 let a každý den.

Chodíme teda pořád téměř stejnou trasu. On manžel funguje skoro naprogramovaně – ráno vstane, po snídani si chvilku listuje v Blesku, půl desáté jde na zahradu, o půl jedné si jde lehnout, o půl třetí vstává a pak jdeme na tu procházku a vracíme se o půl páté. Teď se to ale hodně porušilo, když jsem byla na operaci a chodila jsem pak o francouzských holích. Pak úderem šesté večerí, o půl desáté se pak jde převléknout a spát. To si pak občas ještě pouštíme rádio a posloucháme zprávy.

Docela se teď proto bráním jít na operaci druhé kyčle. Neumím si představit, jak bych všechno dělala, kdybych nemohla spoléhat ani na jednu nohu. Jak bych se takhle mohla o manžela starat? Jasně, pomáhala nám Eliška s manželem, ale já už jsem pak taky nechtěla a prostě jsem se zařídila, aby to šlo. Já už jsem asi prostě taková, navíc jsem zvyklá se pořád pohybovat. I když jsem třeba byla v nemocnici, tak jsem si třetí nebo čtvrtý den už stoupla, že se půjdu sama osprchovat, protože už mi to bylo nepříjemné, jak mě tam jen oplachovali.

Předtím jsem 22 let nebyla v nemocnici, takže jsem ani pořádně nevěděla, jak to funguje. Eliška se mnou tenkrát chtěla zůstat, jenomže to bylo v době covidu, takže musela pryč. Ale řekla jsem jí, aby klidně šla, jen ať mi zprovozní telefon a Wi-Fi.

Takže jste začala používat Facebook, když jste šla na operaci?

Přesně tak, já si to právě pořizovala kvůli tomu, a to mi strašně pomáhalo tehdy. Když jsem třeba v noci nemohla spát, tak jsem byla klidně i dvě nebo tři hodiny na mobilu a prohlížela si různé věci na Facebooku nebo na Seznamu. To byla velká výhoda, že jsem se takhle mohla zabavit, protože já nejsem úplně typ na čtení knížek, já si maximálně přečtu noviny, co je tam zajímavého. Ono by se to stejně ani tolik nedalo s tím nemocničním režimem. Nejhorší ale bylo, když se mi ten telefon vybil a já jsem musela zazvonit na sestřičku, aby mi to zapojila do zásuvky, která byla na polici nade mnou. Eliška mi tam tenkrát nastavila vibrace, takže když mi v tu chvíli někdo volal, tak jsem jen slyšela, tak to tam vrčí a musela počkat, až půjde někdo kolem, protože já se tam sama nezvedla. Ale to byla opravdu vynikající věc tenkrát. Telefon už jsem měla asi rok předtím, tak už jsem i věděla co a jak se vším ostatním.

Jak se od té doby změnilo, jak komunikujete se svou rodinou nebo přáteli?

Přijde mi, že jsme rozhodně víc v kontaktu, člověk se podívá třeba na fotky, co tam dávají. Ale přátelé v mém věku Facebook moc nemají. Většina z nich má ještě tlačítkové telefony. Třeba kamarádka dostala ten dotykový k Vánocům a už tři roky jí leží v šuplíku a já jí už milionkrát říkala, ať si to zprovozní, že si tam budeme moct psát nebo volat přes Skype, ale ona že se bojí, že by ztratila všechny svoje adresy. A já jí pořád říkám, jaké to tam je, že mi mladí třeba pošlou fotky, já si je uložím a podívám se ně, kdy potřebuji a jsem s tím spokojená. Přitom bychom si přes to mohly i volat. Mám naštěstí ještě pevnou linku, ale jinak bych jí volat nemohla, abych si nevyčerpala kredity, protože to jsou vždycky hodinové rozhovory.

Já jsem ze začátku taky všechno nevěděla, ale tenkrát mě hodně popostrkovala vnoučata. A když jsem něco nevěděla, nebo potřebovala pomoci, tak jsem napsala vnučce Šárce a ona mi napsala nebo zavolala, kde mám co udělat. Neříkám, že umím všechno, ale co potřebuji nebo co mi vyhovuje, to si na tom zvládnou udělat.

Setkala jste se na Facebooku i s nějakými špatnými zážitky?

Na Facebooku vůbec. Tím, že tam mám vyloženě jenom rodinu a přátele, tak se s ničím takovým nesetkávám. A když mi tam náhodou přijde něco, co neznám a zdá se mi to divné, tak to zkrátka neotvírám. Počkám pak vždycky na Elišku nebo na Davida a zeptám se jich na to, co s tom myslí.

Kde jste vlastně pracovala?

Třináct let jsem pracovala jako cukrářka, kvůli zádům jsem toho pak musela nechat. Pak jsem nějakou dobu dělala na výdejně obědů na státním statku, to mě tenkrát taky bavilo, ale nebyla to lehká práce. To jsem ani doktorce neříkala, protože tenkrát nic jiného nebylo a kancelářská práce by mě v životě nebavila. A pak jsem dělala ve sportovní hale domovnici. Potom přišlo to moje třicetileté dobrodružství. Ještě jsem pak byla chvíli v pekárně a chvíli ve Feroplastu. Tenkrát mě tam jejich šéf vzal, protože jsme se znali, a narovinu jsem mu řekla, že budu muset skončit hned, jak mi pustí manžela z nemocnice, takže jsem pak opravdu skončila prakticky z hodiny na hodinu. Já jsem mu za tohle opravdu vděčná, že to pro mě udělal, že mě tam vzal a jsem se mohla aspoň trochu finančně zajistit, protože jinak to tenkrát v podstatě táhla Eliška.

Příloha 4: Rozhovor s Helenou

Demografické údaje – Helena

- Věk – 78 věk
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – vysokoškolské (novinařina)
- Bydlení – Kostelec dům
- Práce – novinářka
- Rodinná struktura – nukleární
- Rodinný stav – vdova

Úplně ze začátku se musím zeptat, jaké sítě vlastně používáte a jak často?

To jste mi dala zrovna tu nejtěžší otázku, protože já nevím, jak se, co jmenuje. To vždycky přijdou vnukové a říkají „A co s tím je babi?“ A já říkám, no ono to něco dělá. Přitom já to sama nesnášela, když to dělaly ženské v redakci, když jim něco nefungovalo na počítači. Ale je pravda, že počítač jsem se naučila používat dobře, akorát na něm nevařím. S tím jsem se naučila všelicos, to už dnes do života prostě potřebujete. Dnešní děti se to učí podle mě ze vzduchu, ale mně musel tenkrát každý přesně vysvětlit, co je, co a co mám přesně udělat. Ale teď už mám na počítači téměř všechno, je to ohromná výhoda, protože počítač nezapomíná a když do něj jednou něco napíšete, tak to tam je.

Jeden čas jsem mívala laptop, ale teď už mám tablet a samozřejmě taky telefon, ale s tím ještě nejsem taková kamarádka. To je vlastně takový malý počítač do ruky. Tam mám třeba WhatsApp a taky Facebook, ale ten používám spíš z počítače. S tím mě tenkrát učila kolegyně Janička. Myslím, že to bylo v roce 1987, kdy k nám přišly první počítače. Tenkrát to byl takový malý přenosný televizor, který si člověk mohl brát s sebou. K tomu byla klávesnice, na tom stroji jsme sice uměli psát všichni, ale s tímhle jsme se museli fakt naučit pracovat. Procházeli jsme 14denním kurzem, tenkrát bylo skvělé, že jsme ke všemu měli návody a podrobné brožurky, kde bylo přesně popsáno, kde máte co zmáčknout, a to nám dneska u těch technologií chybí.

Když se mi něco rozbije, tak k tomu nic pořádně není. Nakonec třeba najdu ten návod na internetu. Můj vnuk nebo pravnučka by to udělali zcela automaticky. Já si to musím uvědomit bohužel, jak jsem starší generace, tak mě tohle nikdo nenaučil. Děti mě v tomhle už dlouho vychovávají.

Když jsme tenkrát dostali jediný počítač do redakce, samozřejmě jsme se ho báli. Ale postupně se stal normální součástí redaktorské práce. A naše „ajtáčka“ Janička byla tenkrát takový osvícený člověk, věděla, že se toho všichni bojíme a řekla nám „*Holky jediný způsob, jak se přestanete toho počítače bát, je, že budete dělat něco, co vás toho strachu zbaví.*“

Dostali jsme tenkrát na takových disketách primitivní dětské hry a člověk tak přestal přemýšlet o tom, jestli něco mačká správně a že se toho bát nemusí. No a pak jsme přišli na to, že je to jednodušší než psát na psacím stroji na papír, opravovat si chyby a tak, protože jste mohla psát a rovnou si to i po sobě opravovat. A takhle jsme se toho počítače přestali bát, jenomže to u toho nezůstalo a postupně přicházely složitější a složitější věci. Ale zřejmě ten základ už tam byl, tak nám to už nedělalo takový problém, zatímco ostatní lidi v redakci a vlastně v celém podniku kolem toho ještě čtyři roky chodili po špičkách. Ale to možná tenkrát byla ta starší generace.

I teď mám ale pořád spoustu kamarádek, které se počítače bojí a nechtějí se na tom naučit, i když by jim to ulehčilo spoustu věcí. A třeba můj syn byl kolem počítačů už od mala a zůstalo mu to do teď. Jakmile do toho jednou sklouznete, jakmile jednou pochopíte, že to je pro vás výhoda, tak už bez toho počítače nemůžete být. Já už dneska bez toho počítače nejsem schopná ani napsat kamarádce blahopřání k narozeninám, a to už neposílám pohledy. Teď už se bez toho člověk opravdu neobejde, ale i tak s tím neumí každý člověk. Trochu mě rozčiluje, že už se na to teď neberou ohledy, pro tu mladší generaci už je to úplně přirozené, ale kdo ví, kde se to v nich bere, oni to snad opravdu chytají ze vzduchu. Ale naučit se s tím zkrátka člověk musí.

S kým na Facebooku nejčastěji komunikujete?

Nejvíce s rodinou, teď už to bez toho ani nejde. Když jsem byla mladá, myslela jsem si, že to nejde bez toho kontaktu tváří v tvář, ale už i to teď díky technologiím jde. Syn s rodinou jsou v Bruselu a já si s nimi takhle můžu povídat. Takhle jsem se dozvěděla, že Julinka udělala nějaké zkoušky do gymnastického oddílu, nebo když měli vnuci promoce na vysoké škole – na ty jsem tenkrát koukala přes počítač. Viděla jsem to všechno živě přes Skype. Bavím se taky se sestrou, když něco „štrikují“ a ona mi pak říká, že nějaké oko nabírám špatně a že musím víc doleva nebo doprava. Takže to využívám i na normální život. Nebo když byl vnuk Honza osm let v Anglii, tak jsme si zvykli přes ty sítě komunikovat.

Když jsem zůstala sama, když zemřel manžel, to bylo opravdu nepříjemné období, kdy opravdu nevíte, co máte dělat nebo co vůbec můžete dělat. Nechtěla jsem se za každou cenu „přicucávat“ na rodinu. A najednou zjistíte, že je nemáte kolem sebe, že jste tady ve dne v noci sama. A proto i teď mám celý houf zvířat.

Tehdy byly vnučce tři nebo čtyři roky a já pátrala v počítači a našla jsem na Facebooku sběratelské panenky, neuvěřitelné množství různých způsobů jejich oblékání, někdo pro ně třeba vyráběl speciální botičky, šatičky i nábytek, nebo jak se můžou opravovat. Ale to nejsou panenky pro malé děti, ale pro opravdové sběratele. A já se do toho zbláznila a začala jsem štrikovat oblečky na panenky. To je super a mám to ráda. Teď už jsem toho i hodně rozdala, protože holky si s tím nikdy moc nehrály. Ale najednou jsem měla program, spojila jsem se s lidmi, které to taky bavilo, a obracela jsem se na ně, když jsem něco nevěděla. To už byli

opravdoví specialisté, kteří se tím živí. Třeba jedna paní v Plzni má muzeum panenek a krásně ty panenky opravuje a dává ty fotky pak na Facebook. Tam jsou právě všechny tyhle skupiny: Sbíráám panenky, Oblečení na panenky a tak dále, kde jsou všechny tyhle odbornice, které se tím zabývají. Člověk si tím vynahradí ten nedostatek toho dětství, protože když vám to maličký děťátko vyroste na 170 centimetrů a kouká na vás shora, a už si nechce hrát s panenkami. Díky tomu jsem nebyla úplně sama. Proseděla jsem u toho tenkrát dlouhé dny a dlouhé noci.

Našla jsem tam taky různé knihovny a všechny různé informace, první poslední, co člověk potřeboval a našla staré známé, ale i nějaké nové. A i když je ten počítač mrtvý, dává vás dohromady se živými lidmi, protože spousta z nich jsou taky sami a taky nevědí, co by.

Prostě mám pocit, že nejsem díky tomu tak stoprocentně sama. Ano nepřijde to a neřekne mi, na co jsem nepřišla, ale určitě by dokázal, kdybych chtěla, aby mně v 10:30 večer řekl „Jdi už spát, prosím tě, jak budeš zítra vypadat.“.

Jak myslíte, že by se změnil váš život, kdybyste Facebook neměla?

Já bych jinak nemohla, myslíte, že by mi jinak někdo ty fotky posílal? Já bych nevěděla, jak mi rostou děti a vnoučata, pravnoučata, nic bych o nich nevěděla. Víte, co je ale zajímavé? Přišla jsem na to, že tohle je lepší než krabice plná fotografií. Protože tam nemáte jen ty fotografie, ale třeba i videa a zpětně se na to s nimi koukáte a oni sami nevěří, že to byli oni. Nebo když se vloni dvojčata sebrali a jeli do Rumunska do hor autem. A Rumunsko má špatnou pověst, že jsou hory plné medvědů, a oni jich potkali pět. Ale takhle mohli být s námi všemi neustále v kontaktu, a kdyby se cokoliv stalo, my bychom o tom hned věděli a mohli s tím něco dělat.

Vůbec bych jinak nevěděla, co dělají. Jedni jsou v Anglii, druzí v Bruselu, nebo se třeba sebrali a jeli do Mexika, nebo prozkoumávat Portugalsko. Je to úžasná věc, pro spojení rodiny je to naprosto k nezaplacení a ten kdo s vámi není ve spojení, jako by v té rodině vůbec nebyl. A já se díky tomu o mladý taky tolik nebojím, když někam jedou.

Třeba můj bratr se zařal a tohle úplně odmítá. A ta je fakt inteligentní člověk, je mu 80, ale prostě řekl, že to nepotřebuje. A já mu neustále říkám, tak co chceš a on, že za ním můžeme přijet. Jenže kdyby nebyl tak paličatý, tak se s ním můžeme vidět klidně každý den. Někdy vám to ale přinese i informace, které byste nejradši ani nevěděla.

Jak to myslíte?

Je to hrozné v té současné situaci, když vidíte, jak se tam mluví o Rusku a Ukrajině. Najednou lidi, do kterých byste to vůbec neřekla, vidíte, jak chodí na demonstrace, píšou na Facebook, že by se Ukrajina měla spojit s Ruskem, nebo něco podobného. A já na to koukám jako vrána a říkám jim „*Jak tě tohle napadlo? Copak to nechápeš, že je ta válka hrozně nebezpečná a je jenom tisíc kilometrů od nás a tisíc kilometrů jsou dneska jako tři kroky?*“ Takže v tomhle

vidím to nebezpečí, a že se tam můžou dostat i věci, které bych si jinak nepustila na obrazovku. Jako všechno to má svoje plusy a mínusy. Dozvíte se tak všechno, oni ty svoje blábohy, ale já si aspoň můžu říct „*tohle je blbost, takhle to není*“. Myslím si, že ti staří lidé se prostě bojí, ale je to asi normální ve společnosti, že se prostě trochu bojíte věcí, které neznáte a nevíte, jak na to reagovat. Oni se tam dozvídají, že se teď ta pozornost věnuje Ukrajině a mezi lidmi se pak rozběhnou takové názory, že tomu člověk ani nechce věřit.

Před pár lety jsem začala vnímat, že to na mě hodně působí. Člověk díky těm sociálním sítím zjistí, že někteří jeho kamarádi, o kterých si myslel, že to mají v hlavě srovnané, tak mají názory, které by od nich vůbec nečekal. Mám pocit, že někteří lidé ztrácejí před obrazovkou svou lidskost a ztrácejí zábrany. Vypadne z nich pak něco, co by se vám jinak styděli říct osobně. Ale na té neutrální půdě se takhle projeví a na to si člověk musí dát pozor.

Nebo jsou tu taky ti „šmejdi“, kteří dokážou zejména těm starým lidem i přes počítač ublížit, protože oni se neumějí bránit. To můj vnuk Honza má vždycky ty informace, na co si mám zrovna dát pozor. Ale oni neustále přichází s něčím novým.

Narazila jste na ně někdy vy sama?

Samozřejmě. To by člověk musel být asi svatý, aby se mu to někdy nestalo. No naštěstí jsem se od toho dokázala včas odtáhnout, takže mně to neublížilo.

co se jednalo, jestli se můžu zeptat?

Jak nejsou ty důchody moc velké, tak když vám někdo nabídne investici, co by vám mohla pomoci, člověk si řekne, proč ne. Oni k tomu nasadí falešné pozitivní ohlasy, že to všechno zní bezpečně. Jednou jsem byla hodně na rozpacích, že bych do toho šla. Naštěstí jsem to včas zabrzдила a možná jsem si ušetřila ztrátu nějakých 20 tisíc korun.

Ještě že mám ty vnuky, navíc jsem se celý život pohybovala kolem lidí. Ale třeba sousedka tady odnaproti to neví, ona celý život pěstuje jahody a brambory, a to je pak těžké. Já taky nejsem žádný odborník, ale běžný každodenní uživatel a opravdu mi to ten život ulehčilo a vylepšilo. Nemůžu proti tomu říct ani slovo, ale je opravdu potřeba ty staré lidi upozorňovat na ty rizika.

Účastníte se i nějakých společenských aktivit, které byly nějak spojené s Facebookem?

Objevila jsem takhle jednou akce pro bývalé novináře, teda vnuk mě na to nasměroval. Ale s bývalými novináři je to těžké, to se špatně vysvětluje. Když s nimi celý život pracujete, tak pochopíte jejich slabé stránky, a kam se s nimi nemá smysl pouštět a radši se tomu vyhnete. To já si radši najdu svoje věci.

Jeden čas jsem měla i období, kdy jsem se účastnila Univerzity třetího věku a ti lidé byli strašně šťastní a spokojení. To bylo tenkrát v Českém Brodě na městském úřadě a byla tam historie, zahradnictví nebo pěstování, nač si vzpomenete. To bylo opravdu neskutečné, jak

tam ti lidi byli rádi. Možná se tenkrát sešla fakt dobrá parta, ale fakt jsme do byli všichni celí žhaví. Někdy mi to teda připadalo trochu povrchní, protože asi nevěděli, jak na tom jsme. Možná by bylo lepší, kdyby to bylo nějak lépe odstupňované.

Chápu to správně, že tedy vidíte větší přínos v komunikaci s tou rodinou?

Rozhodně, a taky na ten normální běžný život. Já proti tomu opravdu nic nemám. Moc si cením lidí, který umí člověku skrz to pomoc, ale pak jsou tam zase takoví, co umí ostatním pěkně ublížit. A zneužít se dá všechno, když potom je asi jedno, jestli ten člověk je na internetu, nebo vás podvádí do obličeje. Ale na to nikdo teď není připravený, ani stát nebo úřady, v tomhle některé ty zákony nejsou úplně domyšlené. Přitom by se díky počítačům dala ta bezpečnost zlepšit, a ještě k tomu ušetřit, jenže to by musela být vůle a ta většinou není. Možná to jednou udělá ta umělá inteligence, protože pokud nebude mít zrovna záměr vyhubit lidstvo, tak jako tohle jí bude šumafuk. Ještě je na tom hodně práce, ale to budou muset nejdřív udělat chytřejší počítače.

Vy jste tedy byla novinářka? Studovala jste novinářinu?

To bylo tenkrát zajímavé. Já ve svém mládí nevěděla vůbec, co bych chtěla dělat. Věděla jsem ale, co rozhodně nechci – a to stát se učitelkou. Jenomže tenkrát nebylo moc škol na výběr a rodiče mě šoupli na pedagogickou střední. A tenkrát bylo pravidlo pro tyhle mateřinky od ministerstva školství, aby jim ty holky neutíkaly, že když absolvujete tuhle školu, tak musíte zůstat pracovat ve školství a odejít jedině v případě, kdy za sebe najdete rovnocennou náhradu. Ale kde bychom ji mi tenkrát vzali, když jsme byli první ročník. Jako blesk z čistého nebe jsem pak ale dostala nápad, že bych mohla dělat novinářku, tak jsem se přihlásila na vysokou školu, tedy k pobavení celého okresu, protože mi všichni říkali, že půjdu dělat do Krásné Lípy ředitelku, protože ty tenkrát byly ještě všechny bez maturity. To byl tenkrát ION – institut osvěty a novinářství ještě tenkrát na Filozofické fakultě na Karlově univerzitě.

Tak jsem tenkrát v dubnu jela do Prahy na přijímačky, tam byla velká skvadra lidí při těch pohovorech, a musela jste přinést seznam četby, kde jste musela mít sto knih. A tam seděla komise, složené z lidí, co vedou tu fakultu, což jsme pak zjistili až zpětně. Tak se mě samozřejmě ptali na tu pedagogickou školu a proč jsem se rozhodla pro tu novinářinu a tak.

A pak se mě zeptali, co jsem v poslední době četla a co se mi líbilo a proč. A zrovna v té době vyšel nový Tom Sawyer, a to byl nový a opravdu krásný překlad, úžasná knížka. Takže jsem se před nimi nad tím tak rozplývala a citovala ty legrácky a oni se začali tak lehounce pozvedávat a přikyvovat. A pak, což se ukázalo, že byla paní profesorka Beránková, se mě zeptala, jestli vím, kdo tu knížku přeložil. Samozřejmě, že jsem věděla, to mě tehdy hrozně zajímalo. A ona mi řekla, jestli znám pana profesora Gela. Jenže já nebyla z Prahy a pověděla jsem jí, že tady nikoho neznám. A ona odpověděla: „Dobře, pane profesore, můžu vás představit? To je pan profesor František Gel.“ František Gel, jediný rozhlasový korespondent

z norimberského procesu, jemu tenkrát v koncentračním táboře zmrzčili nohu. To byla prostě úžasná věc, takže jsem tam tenkrát tímhle udělala velký rozruch. Když to skončilo, tak jsem vycházela z té filozofie a najednou mi někdo říká: „Slečno, mohu vás doprovodit?“ a on to byl pan profesor. Pozval mě pak na kafe a jak jsem neznala Prahu, tak mě pak i odvedl na Florenc na autobus. V květnu naštěstí zrušili ten školský zákon a mě na tu novinářinu vzali.

A abych to ještě okořenila, tak jak jsme tam čekali zájemci na ty přijímačky, tak tam chodil starší student a vodil nás k té komisi a říkal nám, kudy máme pak jít ven. On byl takový zajímavý, kudrnatý a měl ve vlasech bílý proužek. Tenkrát jsem si říkala: „Pff, ty seš taky libovej.“ Dva roky na to jsme se potkali v menze a za další dva roky jsme měli prvního syna, a za rok dalšího. Takže takhle já jsem dopadla s tou novinářinou.

Byly to hezké roky. Samozřejmě to v sobě mělo spoustu nedobrého, ale pro nás to tenkrát bylo úžasné, byli jsme mladí a tenkrát se začali slavit první majálesy a podobně věci. A ten šedesátý osmý rok, to byla taková nádhera, a všichni jsme byli tak naivní. Všichni jsme si tak mysleli, že teď když to všichni chceme, že to tak bude. A všichni jsme pak dostali velký kopanec.

Příloha 5: Rozhovor s Karolínou

Demografické údaje – Karolína

- Věk – 69 let
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – střední odborné (ekonomické)
- Bydlení – Praha, řadový dům
- Práce – vedoucí pokladny v hotelu
- Rodinná struktura – nukleární
- Rodinný stav – vdaná

Já se vás hned za začátku zeptám, jaké používáte sociální sítě?

Co se týče sociálních sítí, jak Facebook a Instagram.

A dokáže říct, jak často je používáte?

Dívám se na to každý den, čtu si tam články a dívám se na různé věci, a hlavně se koukám, co tam dávají vnučky za články a různé příspěvky, co tam dávají. Abych řekla pravdu, tak se na to dívám každý den, protože nejsou se mnou doma, jedna je v Pardubicích a pak hlavně vnučka Kristýnka tam často něco dává, nebo syn, když někam cestuje. Nebo co třeba pak jeho manželka dává i na Instagram. Takže to spíš používám k tomu, abych věděla, kde jsou, jak se mají a jestli jsou v pořádku.

A s jakými různými lidmi jste na těch sítích propojená?

Mám tam hlavně rodinu a přátele. Ale i těch kamarádů tam mám málo, s těmi to moc nepoužíváme, akorát jednu nejlepší kamarádku tam mám. Takže si spíš občas jenom přečtu, co je u nich nového. Já sama tam ale příspěvky žádné nedávám.

A reagujete tam i na nějaké příspěvky?

To ano, lajkuju tam ty příspěvky, nebo tam dávám ty palce nahoru nebo srdíčka, ale komentáře tam žádné nedávám. Když už, tak napíšu rovnou tomu člověku do Messengeru, nebo aby to viděli jenom oni. Já nejsem úplně ten typ, co by potřeboval tyhle věci dávat takhle najevo.

Pamatujete si, jak dlouho už ty sítě používáte?

Facebook i Instagram jsem si nainstalovala asi před sedmi nebo osmi lety, možná i před delší dobou, už to hodně letí. Děti nějak jeli na dovolenou a říkali mi, že mají nějaké fotky na Facebooku, tak jsem si řekla, že se na to podívám. Nebo když tam dávají fotky i z různých akcí, tak jsem si to sama nainstalovala, aniž bych věděla, co a jak. Takže od té doby.

Takže jste se s tím naučila sama?

Sama, ale neumím toho s tím moc. Teď i děti i vnoučata víc používají ten Instagram. Třeba Kristýnka tam dává všechno a sama říká, že Facebook už moc nepoužívá a že je Instagram lepší. Tak ten jsem si pak taky naistalovala. A koukala jsem, že už i naše malá 14letá už ho taky používá. Ta mi říkala, že má ještě Telegram, ale ten já teda nepoužívám, tam se asi víc baví se svými kamarádkami. Ale když chce vidět, co dělá babička, nebo rodina, tak taky spíš ten Instagram.

Používáte nebo preferujete nějakým způsobem jednu z těch sítí víc?

Já jsem na Facebooku i na Instagramu úplně stejně, vždycky projedu obojí a podívám se, co je tam nového, na všechny kamarády a známé a jejich příspěvky. Vždycky, když ráno vstanu, tak si projedu všechny e-maily, zprávy a pak projedu Instagram i Facebook, a to je všechno.

Máte pocit, že by se nějak změnilo, jak komunikujete se svojí rodinou od té doby, co používáte sítě?

Řekla bych, že se nic zásadně nezměnilo. Jak říkám, já vlastně přes ty sítě jako takové moc nekomunikuju, spíš si to jenom prohlížím a kontroluju. Jedině, když teď třeba nějak odjíždí na delší dobu, tak jsem taková klidnější, že vím, že žijí a že jsou v pořádku. To je podle mě jediné, co se tím změnilo. My si jinak pak hodně voláme nebo píšeme přes WhatsApp. Takže to není tak, že bychom si volali, psali nebo se vídali méně kvůli těm sítím.

Máte pocit, že byste díky sítím byla víc zapojená do dění ve vaší rodině?

To vůbec, tím, že my se stejně často vídáme a telefonujeme si, tak oni mi stejně vždycky všechno řeknou, a fotky bychom si posílali tak jako tak. Oni to na ty sítě dávají spíš pro všechny, ale když chtějí napsat nebo něco poslat vyloženě jenom mně, tak mi to pošlou do soukromé zprávy.

A jste třeba na Facebooku i v nějakých skupinách?

Ani nevím, jak se mi to tenkrát podařilo, ale když jsem držela keto dietu, tak jsem se tam napojila do skupiny Keto dieta. A tam jsem získávala různé recepty a informace, jak lidi hubnou a co jedí. Všechny ty informace o tom byly docela přínosné a zajímavé. A pomohlo mi tak i držet tu dietu, hlavně teda díky těm receptům, co tam lidé sdíleli, protože k těm se člověk jinak docela těžko dostane. Ti lidé už je tam měli vyzkoušené, někteří si i udělali své vlastní recepty, a to mi opravdu pomohlo, že jsem nemusela jíst vyloženě zalévané polévky nebo kaše. A pak když jsem k tomu začala i přidávat zeleninu, tak už se z toho dalo vytvořit a namíchat opravdu hodně.

Nebo když měl tenkrát Honza Musil na Primě ten pořad o vztazích, tak k tomu jsem se připojila. Oni tam vždycky sdíleli nové informace k tomu aktuálnímu dílu. Ale na to už jsem taky dlouho nekoukala. Tam vždycky lidi pak diskutovali o té epizodě, co se tam stalo a se

dělo potom, a na to jsem se vždycky koukala a četla si ty komentáře. Taky se tam občas koukám na zahrádkáře, co, jak a kdy se má správně pěstovat, co může být tohle za škůdce, co dělat, když něco neroste, co je to za kytku a tak podobně. Na tohle to je skvělé, lidi jsou tam vždycky hodně aktivní, člověk tam může dát fotku a hned mu tam napíše 10 lidí, a každý vám řekne, co si myslí, že je správně. Ale primárně jsem si to opravdu zakládala, abych mohla sledovat mladé.

Prolíná se nějak tahle vaše aktivita na sítích i s tím, jak se zapojujete do vašeho běžného života?

Já myslím, že moc ne. Upřímně já nejsem moc komunikativní, abych si tam s ostatními povídala a vypisovala. To si spíš radši přečtu, co dělají oni, nebo na to nějak zareaguju. To, kdyby byl manžel na sítích, tak to je něco úplně jiného, ten je pravý opak.

Jak myslíte, že sociální sítě ovlivňují to, jak na blízku se cítíte s vaší rodinou nebo přáteli?

Jak jsem říkala, rozhodně se cítím klidnější, když někam cestují, ale jinak asi ne. S kamarádkami se vždycky radši vidíme osobně, než abychom se bavily přes sítě, ten osobní kontakt je pro mě vždycky lepší. Nebo když už, tak si spíš zavoláme, protože toho vždycky namluvíme víc, ale když člověk píše, tak to trvá, než vůbec napíše i smsku. Já mám teď navíc hovory zadarmo, takže se můžeme vypovídat, jak potřebujeme. Nebo za ní třeba rovnou zajedu, když je doma.

Zapojujete se třeba tady v okolí i do nějakých společenských aktivit?

Ne, my na žádné akce nechodíme. Akorát se hodně bavíme se sousedy, občas grilujeme, ať už s nimi nebo s rodinou. Ale protože jsme tenkrát stavěli tyhle baráčky společně a hodně z těch lidí tady zůstalo, tak udržujeme ty dobré sousedské vztahy. To v paneláku člověk asi úplně nemá. Tady se tenkrát stavěl celý blok, který byl pod družstvem a kdo do něj vstoupil, tak dostal na práci nějaký úkol. Někdo třeba musel zajistit zednické práce, někdo zase dělal topení nebo okna. Každý zkrátka dělal něco. Takže jsme si tady vlastně svépomocí postavili. A s manželem tu bydlíme od roku 1980. Takže všichni, co to tady dělali, tak tady pak taky bydleli, a to byla vlastně stejná generace jako my. Bohužel už někteří z nich umřeli, nebo se odstěhovali, rozvedli nebo prostě odešli. Ale ještě pořád tady máme některé původní sousedy, nebo jsou tu jejich děti. Ze začátku to bylo tenkrát opravdu veselé a kamarádké, byla tu opravdu dobrá parta a do jisté míry tu pořád stále je.

Já jsem ještě před třemi lety chodila do práce, do svých 67 let, celkem sedm let jsem přesluhovala, a abych řekla pravdu, tak já jsem nikdy na takové aktivity neměla čas, protože ráno letěl člověk do práce, odpoledne jde nakoupit, uvaří, něco poklidí a ráno jde zase do práce, takže jsem pak ani na nic takového neměla chuť, abych si ještě s někým šla povídat. Manžel ten by ale mohl chodit pořád, on je pravý opak. A jak jsem teď poslední tři roky

doma, tak jsem spíš ráda, že mám svůj klid, takže mi to nechybí. Protože ono se i tak pořád něco děje, přijede třeba Kristýnka nebo Ondra, nebo jedeme k mladým. Manželka syna má tady blízko rodiče, takže když k nim jedou, tak mi třeba přinesou kytku. Takže máme i dost rodiny takhle po okolí.

Navíc se tady staráme o zahrádku, tak to nám s manželem zabírá nějaký čas, nebo je tady kousek plavecký bazén. Když jsme to tady tenkrát stavěli, tak tady měla být i stanice metra, ale tu tady nakonec nikdy neudělali.

A kde jste vlastně pracovala?

Nejprve jsem asi 17 let pracovala v Čedoku, kde jsem dělala sekretářku. Hned po škole jsem začínala u ředitele na generálním ředitelství, kdy byl ještě Čedok výhradní majitel jediné cestovky. A pak přišli Francouzi a v té době se začal stavět hotel Hilton, takže jsem přešla tam. Tam jsem nakonec dělala přes 30 let, vlastně celý život. Já nejsem moc typ, co by potřeboval střídat zaměstnání. Pracovala jsem tam na hlavní podkladně a tam jsem se měla dobře, a hlavně dobří lidé tam byli.

Nechybí vám to teď zpětně?

Právě proto jsem tam byla ještě těch sedm let navíc. Ale už ne, asi by mi to chybělo, kdyby se nestalo, co se stalo. Během covidu propustili hodně lidí, protože nebyla žádná práce. Většina holek, co jsem znala, tak už tam najednou nebyly a zůstalo jenom pár lidí. Kdyby tam byla ta původní sestava, ale takhle mě už ani nenapadne se tam za nimi jít podívat, protože už tam nikoho neznám. Ale tam jsem byla ráda a byla jsem spokojená, a vždycky jsem tam měla zastání.

Tenkrát to byla jediná cestovní agentura. Předtím to bylo správa cestovního ruchu, která pořádala zájezdy a já měla na starosti lístky, jízdenky, letenky a vydávala víza, protože v té době se nesmělo normálně cestovat. Znali jsme se tenkrát i s jinými sekretářkami a hodně jsme si pomáhaly shánět, když něco nebylo. Byla to opravdu dobrá práce. Tenkrát v té totalitě, kdy lidé ještě neměli všechno, tak my jsme dokázaly skoro všechno nějak sehnat.

Vy už jste mně na to částečně odpověděla, ale máte někdy pocit, že byste byla osamělá?

Ne, to v žádném případě. Zprvce asi už jen kvůli tomu, že mám manžela. To je jedna věc, a druhá, že se opravdu často stýkáme s rodinou, s Kristýnkou, Ondrou. Sice nechodí každý den, ale občas se zastaví. Když chci, tak zavolám, nebo se s někým domluvim, vezmu auto a dojedu si. Chápu, že pro lidi, kteří jsou doopravdy sami, tak mají ty sítě mnohem větší význam, než asi mají pro mě. A i když jsem si vlastně kvůli tomu ty sítě zakládala, tak je na to nepotřebuji. Neustále jsem s někým normálně v kontaktu, stýkám se s lidmi a máme dobré vztahy.

Setkala jste se někdy na sítích s nějakými negativními zážitky, s něčím, co by vás zarazilo nebo negativně překvapilo?

Vyloženě negativního asi nic, jenom tady mám pořád strašně moc různých chlapů, co si mě chtějí přidat do přátel a občas mi i píšou. Já si je teda nepřidávám, ale je zajímavé, že jsou často různí cizinci, svobodní nebo rozvedení... V minulosti toho bývalo víc, ale teď už bych tady naštěstí tolik nemám. Těch žádostí o přátelství tam mám fakt hodně, ale já si nepřidávám nikoho, koho dobře neznám. Takže ani na žádné takové ty podvody, o kterých se občas píše, tak jsem nic nenarazila. A když tam něco dává rodina, nebo moji známí, tak vím, že jsou to reální lidé a můžu tomu věřit.

Teď mi tam teda často naskakují i celebrity. Často tam teď mám třeba Mareše, musím říct, že toho mám ráda a ty jeho děti. Ze začátku to byli dva kluci a teď už má i holčičku. Nebo taky se mi tam objevuje Hezucký. Jak jsem pracovala v tom Hiltonu, tak jsem si vždycky po ránu pouštěla Evropu 2, což je taky jediné, co nám tam hrálo. Takže jsem sledovala různě, jak se s někým rozcházeli, jaké měl plotky a jak si nakonec vzal tu Moniku. A teď se občas koukám, jak jim roste ta holčička nebo Hezuckému jeho chlapeček, na to jim vždycky dávám srdíčka. Nebo se třeba podívám, když pořádají nějaké koncerty.

Máte tam ještě i nějaké jiné celebrity?

Kromě Evropy 2 už ne. Třeba teď mi tady ale vyskočila Policie České republiky, nebo tady ty Nebezpečné vztahy, to je ten pořad, jak jsem zmiňovala.

Nebo tam mám třeba různé informace ohledně banky a různých nabídek, tak se třeba podívám, jaké nabízí investice, nebo lepší úroky. Ale jinak, když něco hledám nebo sháním, tak spíš klasicky přes Google. Tam si taky vždycky ráno přečtu všechny ty články z těch důležitých zpráv a občas se na to podívám i během dne. Já to mám místo novin. Manžel čte normální noviny a já si po ráno přečtu to nejdůležitější v telefonu, abych věděla, co se děje. Na tom Googlu mi to zodpoví i otázky, co mě zajímají. Nebo se tam podívám, když hledám zájezd na Blue Style, podívám se rovnou i na recenze a podle toho si pak vybírám. Nebo se taky koukám, jaká banka zrovna nabízí, jaké úroky. Je pravda že se mi pak občas tyhle informací vyskočí i na sociálních sítích a mám to pak někdy i na Facebooku. A tam toho bývá teda víc než třeba na Instagramu. Takže si pak k tomu přečtu víc, když mě to zajímá.

Už jste si někdy na základě těchto informací něco zařídila?

Různé věci. Zrovna třeba teď mají v UniCredit Bank výhodné produkty, tak jsem si zařídila nějaký účet, kde je ve smlouvě, že když alespoň třikrát měsíčně zaplatíte jejich kartou, tak vám každý měsíc po dobu dvou let budou chodit čtyři stovky. To se klidně podívejte, jestli by vám to vyhovovalo. Anebo mají teď druhý účet, kam si můžete dát peníze a úročí vám je šesti procenty. Teď mi tam zrovna vyběhlo, že tu akci budou prodlužovat. Takže například toto, nebo jsem si tam teď vybírala a zařizovala zájezd od Blue Style. Podívala jsem se na

jejich nabídky a přečetla recenze, jak a co kde funguje, jak si lidé stěžují a tak. Nakonec jsem vybrala zájezd na Kypr, tak teď poletíme.

Jinak v tom telefonu už teď mám skoro všechno, třeba tady mám Revolut, George nebo E.ON, taky jsem si tam dala Bolt. A když si s něčím nevím rady, tak mi Kristýnka vždycky pomůže. Telefon by mi hodně chyběl, abych řekla pravdu. Vyložení sociální sítě asi ne, ale tohle všechno ano.

Příloha 6: Rozhovor s Lenkou

Demografické údaje – Lenka

- Věk – 76 let
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – základní
- Bydlení – byt v Ústí na Labem a chalupa u Prahy
- Práce – úřednice na technické kontrole, přepážka na poště
- Rodinná struktura – nukleární

Jaké používáte sociální sítě?

Řekla bych, že jenom Facebook nebo Messenger. Jinak nic dalšího nemám, ani nepoužívám.

A můžete mi říct, jak často je používáte?

Každý den, občas mě to i probudí, když mi ráno někdo napíše, nebo pošle nějakou vzpomínku. Mě to i minule vzbudilo i v 10 hodin večer, dopisovaly jsme s dcerou, kam bychom jely na výlet. Jinak já na tom Facebooku moc nejsem, jenom když mi někdo napíše, nebo mi odpoví. Řekla bych, že na tom jsem tak hodinu denně.

Většinou tam někomu odpovídám, když mi k něčemu napíšu, občas tam dám nebo pošlu soukromě nějakou fotku, ale bez dětí, ty neposílám. Taky píšu lidem blahopřání k svátku nebo narozeninám, takže je to spíš taková drbárna s mými kamarádkami.

Jaké lidi na Facebooku máte?

Kromě rodiny právě hlavně kamarádky a všechny lidi z toho našeho okruhu přátel. My si spolu často dopisujeme, dáme si vědět, co je nového, a tak všechno. Teď už jsou na tom Facebooku ale i šmejdi, přesunulo se to z těch mailů, tak už skoro nic nechodí a je to hlavně tam. Takže to pak stejně jde člověk radši do přírody, než aby se tímhle zabýval.

Změnilo se nějak, jak komunikujete se svými známými nebo s rodinou od té doby, co máte Facebook?

Určitě ano, rozhodně spolu mluvíme častěji než předtím. To je ta realita té dnešní doby, všichni mají málo času, ale takhle když jim tam pípne ta zpráva, otevrou si ji a je slušnost odpovědět. To by jinak musel člověk volat, ale já jsem zase taková, že když mi někdo nevolá, tak já mu taky nevolám, a to pak ten kontakt strašně rychle vymizí. Takhle člověk ťukne a odpoví, je to navíc podle mě mnohem rychlejší.

Taky to všechno ale není jenom pozitivní, zase se vytrácí takový ten normální fyzický kontakt mezi lidmi. Jak nemají čas, tak je pro ně jednodušší vám odepsat, než aby se s vámi třeba domluvili a šli jste spolu na procházku, nebo třeba na kafe.

Takže více komunikujete na Facebooku, ale méně se vidíte v reálném životě?

Ano, přesně tak. Jsou to asi dva roky, co jsme se tam daly dohromady s dalšími pěti kamarádkami, my jsme spolu tenkrát jako mladé začínaly a jednou do měsíce si vždycky naplánujeme sraz. Ale jinak se bavíme hlavně přes ten Messenger. Ale máme takové pravidlo, že se nebavíme vůbec o dětech. Ta jedna kamarádka Barbora vždycky říká, že ji nezajímá, jak vyrůstají naše děti, že ji zajímá, co se děje v námi zkrátka v reálu. Takže probíráme normálně ty naše novinky, anebo teda taky vzpomínáme na to naše mládí, když jsme spolu jezdily na dovolenou a tak. A pak mám vlastně ještě jednu partu, my jsme spolu pracovali na poště, a chodíme každé úterý od 10 na kávu. Tam vždycky teda probereme děti. Já právě děti na Facebooku vůbec neposílám, dcera mi jednou řikala, ať to nedělám, že to není bezpečné, takže mi se spíš podíváme vzájemně na ty fotky, když se vidíme naživo.

Dcera už i z toho Facebooku odešla a myslím, že takhle ztratila spoustu toho kontaktu, ale na Messengeru si píšeme pořád. S dcerami tam ve společné skupině už tři roky řešíme dovolenou, kam teda pojedeme. Nám do toho tenkrát skočil covid a dlouho se vůbec nikam nemohlo. Ta covidová doba tohle všechno hodně změnila. S kamarádkami je v tomhle těžké pořízení, taky bych s nimi někam ráda vyrazila, ale oni spíš si někam na hodinu zajdou a pak zase hned domů. Proto jsme i teď na chalupě, a ne ve městě. Tady si aspoň můžeme zajít na procházku do lesa.

Udržujete tyhle kontakty, i když jste teď na chalupě?

Určitě právě přes ten Facebook nebo Messenger. My jsme takhle v kontaktu neustále, ale spíš si pošleme takové rychlé zprávy, co je nového, kdy přijedeme a podobně, oni zase rychle odpoví, anebo si pak občas zatelefonujeme, ale to už taky málo. My tam máme s manželem opravdu hodně známých a teď jsme se seznámili i se spoustou lidí, co sem jezdí taky na léto do chatové oblasti.

Máte pocit, že si s lidmi od té doby méně telefonujete?

To je právě ten problém, když se nepošle zpráva, tak člověk i vůbec nekomunikuje, A i potom třeba jenom odpoví na zprávu a je s tím hotový. Jeden pak čeká na druhého, jestli zavolá nebo ne. To už je pak asi pro všechny jednodušší, když se tak sledujeme na tom Facebooku, vidíme, co ten druhý dělá a nemusíme se stresovat, jestli už to není moc dlouho, co jsme si naposledy volali. My, kdybych si s dětmi neposílali fotky, tak je taky vůbec nevidíme. Jsme na chalupě čtyři měsíce a přijedou sem za tu dobu třeba dvakrát, protože pořád někde lítají.

A máte na Facebooku i nějaké akce, co se konají v okolí?

Občas se mi tam něco ukáže, když je tady třeba u řeky nějaký koncert, nebo něco takového. Na to občas s manželem zajdeme, ale už se tam skoro nepotkáváme s našimi kamarády, co s námi dříve na tyhle akce chodili. Teď už tam většinou vůbec nikoho neznáme.

A když jim člověka napíše, tak řeknou, že něco mají, nebo že prostě nechtějí. Podle mě lidi celkově hodně z pohodlně, nikomu se nikam nechce, nebo když už, tak si udělají jenom nějakou grilovačku na zahradě, ale to je tak všechno.

Jak myslíte, že Facebook ovlivňuje, jak se obecně cítíte?

Je to určitě fajn vidět, co se děje u dětí, jak rostou vnoučata a tak. My jsme většinu roku v Ústí a jezdíme na léto k Praze na chalupu. Většinu rodiny máme v Praze a nevidáme se rozhodně tak často, jak bych chtěla. Oni už mají taky svůj život a nechci jim samozřejmě do něj zasahovat, ale tak je fajn, že je člověk přes ten Facebook v kontaktu a vidí, co se s nimi děje a je tak víc zapojený do toho jejich normálního života, i když žijeme daleko od sebe. Asi to bylo těžší, kdybychom od sebe byli takhle daleko a nemohli se vůbec vidět a rychle si dát vědět, co a jak.

Manžel na Facebooku pořád řeší politiku, ale to já teda vůbec nepotřebuji. On se u toho akorát vždycky rozčílí, začne nadávat, tak já pak akorát odejdu z místnosti, abych to nemusela poslouchat.

Jste na Facebooku i v nějakých skupinách?

Mám tam dvě skupiny, první je město Chomutov, protože tam jsem vyrůstala. Oni tam často dávají nějaké staré fotky různých míst, jak třeba předtím vypadaly a vedle toho dají to, jak to vypadá teď, na to se vždycky ráda kouknu. Vždycky na to ráda vzpomínám, jak vypadal starý Chomutov ještě za mého mládí, předtím, než to tam zbourali jako to udělali v Mostě.

A pak mám takovou retro skupinu, tam dávají různě starý porcelán, nebo taky nábytek, a co se nosívalo za našeho mládí. Tak tam vždycky odpovídám, když tam dá někdo něco hezkého, pochválím jim to, oni mi na to pošlou nějakého smajlíka občas nebo ten zdvižený palec.

Setkala jste se někdy na Facebooku i s nějakou špatnou zkušeností?

Nejvíce mě štve, když jsou tam lidi vulgární. Třeba v těch skupinách, nebo i jinde někdo dá nějaký příspěvek, a někteří mají potřebu na ně útočit a nadávat jim tam. To mi přijde naprosto zbytečné a vůbec to tam nepatří. On to ten Facebook dost často vymaže. Teď se pořád nadává na Ukrajinu a že se jim pomáhá, a to pak jsou někteří fakt hodně sprostí a zlí. A pak tam nadávají, proč jim někdo ten jejich komentář smazal a proč jsou bloknutí. Pomalu, aby se člověk opravdu bál něco říct.

Můžete mi ještě říct, kde jste pracovala?

Tím, že jsem se sice učila tři roky na učňáku, ale neměla hotové závěrečné zkoušky, tak jsem první rok dělala elektrikářku, ale pak chtěli výuční list a ten já jsem neměla. Pracovala jsem pak nějakou dobu na technické kontrole jako úřednice, ale skoro celý život jsem byla za přepážkou na poště. Ke konci už to bylo opravdu náročné, onemocněla mi pak i maminka a tak, takže jsem pak šla do důchodu o tři roky dřív. Manžel šel zase skoro o ty tři roky později.

Nechybí tam to někdy?

My jsme pak ještě chodili nějakou dobu s manželem na brigádu, abychom si přivydělali, ale už tři roky nechodíme ani tam. Už se tam taky potřebovali vyměnit lidi, a aby nastoupili ti mladí. Tak už máme teď pokoj, ale chybí mi ten kontakt s lidmi, jak jsem zůstala doma. Ale na to právě teď mám ten chytrý telefon, kupuji si hodně knížky, zajedu si do Prahy nebo na kole po okolí.

Ale ze začátku to bylo opravdu těžké, to jsem občas i brečela, jak jsem ztratila ten kontakt. To nebyli jenom ty kolegyně, ale člověk se na té poště vídal s lidmi, které znal celý život. Nikdo si najednou nevzpomene a máte pocit, že vás nikdo nepotřebuje. I když to tak reálně není.

Příloha 7: Rozhovor s Lubošem

Demografické údaje – Luboš

- Věk – 74 let
- Pohlaví – muž
- Úroveň vzdělání – výuční list, strojní zámečnick
- Bydlení – byt v Mostě a chalupa u Prahy
- Práce – vedoucí velkostroje v hornictví
- Rodinná struktura – nukleární
- Rodinný stav – ženatý

Můžete hned na začátku říct, jaké používáte sociální sítě?

Používám hlavně Facebook a hodně internet.

Dokážete říct, jak často nebo jak dlouhou dobu na Facebooku trávíte?

Řekl bych, že na tom bývám i klidně dvě až tři hodiny denně. Já na tom i hraji hry s kamarády – třeba ten Solitaire, takže se občas zapomenu a jsem na tom fakt dlouho.

Co na tom Facebooku kromě toho všechno děláte?

Hlavně si čtu všechny nové drby, poslední dobou například hodně o té Ukrajině bláznivé, lajkuju příspěvky kamarádů a mám tam tedy i hodně country hudby. Přihlásil jsem se tam do těch skupin, které se věnují country hudbě, protože to mám opravdu rád. Takže se koukám hodně na písničky, jižanské country a podobně. Já totiž taky hraju na kytaru, míval jsem v minulosti i kapelu. Píšu si tam taky s kamarády, občas i s rodinou, ale tam děti mnohem častěji mluví s manželkou, takže mi si to pak tady předáme nebo povíme.

Kolega, co má rád přírodu, tak tam poslední dobou taky dává, kde různě cestuje a jezdí. Třeba teď byl na kole v jižních Čechách, tak to jsem se rád podíval, jak to tam vypadá, a jakou jel cestou. Takže člověk aspoň ví, že žije a co dělá, i když spolu zase tak často nemluvíme. Ale v minulosti jsme se taky stýkali víc, třeba aspoň jednou do týdne jsme se viděli, ale jak jsou ty telefony, tak je to k ničemu.

Máte pocit, že by se nějak změnilo to, jak komunikujete s přáteli nebo s rodinou?

Přijde mi, že ano. Se spoustou známých jsme postupem času tak nějak vypadli z kontaktu, ať už to byli lidi z práce, z koncertů nebo od nás z Mostu. Volali jsme si míň a míň, navíc já nemám úplně ve zvyku se dlouho vybavovat po telefonu. Od té doby, co jsme se různě našli na Facebooku, tak spolu určitě komunikujeme víc. A ne snad, že bychom si častěji psali, nebo volali, ale člověk tak nějak vidí, co se jim děje v životě, a to občas úplně stačí. Ale taky si

samozřejmě napíšeme. Kor, když nás zaujme nějaký článek nebo video, tak si to pošleme a bavíme se o tom.

Z jedné strany je to super, ale taky to není ve všem dobré. Přijde mi, že už se lidi míň a míň znají, dřív jsme se přece jenom scházeli častěji, chodili jsme na party, v sobotu nebo v neděli jsme se třeba sešli v hospůdce, ale jak už je všechno přes telefon, tak se tohle vytrácí. Je to taková uspěchaná doba, lidi mají málo času, jsou neustále zaneprázdnění, nebo nemají ani chuť. Vidíme se čím dál míň a míň. I když mám teda kamarády rybáře a s těmi se pravidelně skoro každý pátek scházíme. Taky už jich ubývá, jsme teď tak tři nebo čtyři, dřív jsme se scházely celé rodiny. Ale dneska je to všechno přes telefon, oni vám řeknou, že nemůžou kvůli čemusi, myslím, že jsou taky dost líní už. A mladí, ty se už vůbec neumí bavit, ale to samozřejmě žertují.

Na Messengeru teda máme společnou rodinou skupinu, takže tam se většinou dohadujeme, posíláme si tam fotky z dovolených a výletů, jak se máme, nebo kam bychom se rádi podívali. Takže i takhle ty společné dovolené tam plánujeme. Jak ale říkám, vytrácí se ten kontakt mezi lidmi. Facebook je dobrý sluha, ale zlý pán. Lidi spolu přestávají mluvit, napíšou si třeba jenom krátkou zprávu a myslí si, že to stačí. Nemají pak vůbec potřebu si s vámi třeba naplánovat, že půjdete do hospody, nebo jen tak na ty ryby. To se z té dnešní doby ale úplně vytratilo. A občas když člověk nenapíše první, tak se i dlouho sami nezvou. Zase když člověk sedí v partě, tak si všichni něco řekneme.

Objevují se vám na Facebooku i nějaké akce, které se konají v okolí?

Tady v hospodě, co je kousek od nás, tak ta šéfová dává vždycky zprávu, kde se co koná za akce, jaké jsou v okolí koncerty a podobně, tak to se vždycky moc rád podívám. Občas se tam taky sjíždějí kotlíkáři, tak na ně se tam jdeme s manželkou někdy podívat. Ale taky už toho není tolik, co bývalo. Když jsme tady tu chalupu před lety kupovali, tak to tady opravdu žilo, každou chvíli se konala nějaká akce, nebo na nás houknul soused, ať se s nimi jdeme koupat, nebo jdeme do hospody. Postupem času se to tady začalo zklidňovat, otočí se tady míň lidí a teď akcí už tady ani tolik nepořádají. Nevím, jestli je to tím, že už tohle místo pro ně není tolik atraktivní, nebo prostě už nechtějí nikam chodit. Lidi jsou teď dost líní. Když jsme byli mladší, tak jsme skoro každý víkend někde byli, chodili jsme na procházky, jezdili na výlety nebo na různé akce. Teď člověk napíše mladým, co dělají a oni, že jsou doma a nic nedělají.

Dřív, když se chtěli lidi vidět, tak jsme se prostě museli zvednout a za tím člověkem si dojít. Teď si na tom telefonu zapnete kameru a vidíte se hned, tak co by se pak lidi vídali normálně. Aspoň, že tady máme tu hospodu a máme nějaký kontakt s ostatními, co tu žijí, přes ten telefon to zkrátka není ono. Je to pomocník, ale ten mezilidský kontakt vám zkrátka nemůže nikdy vynahradit.

Máte pocit, že ten kontakt skrze sociální sítě měl nějaký dopad na vaši životní pohodu, nebo jak se cítíte?

Jak se to vezme, na tom každodenním kontaktu to člověk zase tolik nevnímá, ale z druhé strany jsme rádi, že se něco dozvíme. Ať už co se děje s mladými, nebo co se děje ve světě, protože někdy tam jsou i dobré zprávy. Ale i na to taky někdy nadáváme, v televizi je strašně jednostranné, tam pořád lžou a tady se aspoň sem tam někdo odváží a napíše nějaký svůj názor k tomu aktuálnímu dění, to si pak přečtu rád.

Nepřijde mi, že bychom byli bez Facebook nějak odtřížení od přátel nebo od světa, ale bez toho by člověk taky poslouchal pořád jenom ČT1 a žádné jiné pohledy by se vůbec nedozvěděl. Tam člověk jenom pořád poslouchá, jak je všechno skvělé a že premiér je jednička. Ale, že já vím, že to tak není, to by nikoho nezajímalo, takhle to aspoň mám, kam to napsat. Manželka ta to k tomuhle vůbec nepotřebuje, ale já bych se bez toho opravdu neobešel. Já tam občas dávám nějaké svoje postřehy, když mám pocit, že už je to fakt trapné, nebo jsem tam napsal nějaký komentář na premiéra nebo prezidenta. To je potřeba se ozvat, kritizovat a říkat ty svoje názory nahlas. Vždyť se pomalu zase dostáváme do situace, kde by začali lidi za jejich názory zavírat, jako to dělali tenkrát komunisti. Takže v tomhle je to opravdu užitečné, že si přečtu i tu kritiku, protože v televizi nic takového není.

Setkal jste se na Facebooku i s nějakou špatnou nebo negativní zkušeností?

Nejvíce mě na tom štve reklamy, těch je tam ale nesnesitelně moc, a mě fakt nic z toho absolutně nezajímá. A taky, když tam někomu smažou nějaký příspěvek. To se tam totiž stává docela často, že tam někdo napíše nějaký příspěvek, já tam dám nějaký komentář, jdu se na to za pár dní podívat a napíše mi to, že už tam není. To teda nevím, kdo to dělá, jestli to ten Facebook dělá nějak náhodně, nebo něco takového. Ale to by přece taky nemělo být, jsme přece ve svobodném státě a kdo má co říkat, co jsou ty správné a co jsou ty špatné názory.

Ale jak jsou takoví ti podvodníci a šmejdi, o tom už jsem taky slyšel, ale naštěstí jsem se s tím nikdy nesetkal. Na jsem dost opatrný, než abych naletěl na nějaké takové nesmysly. Víím, že nějakým lidem se to už stalo, že jim tam nabízeli nějaké výhodné půjčky, nebo investice, ale u nás nebo v okolí se s tím fakt nikdo takhle přímo nesetkal.

Učil jste se s Facebook sám nebo vám s tím někdo pomohl?

Naučil jsem se s tím sám, ale zase když s tím mám někdy nějaký problém, tak to mi vždycky pomůže buďto dcera nebo zeťák.

Kde jste vlastně pracoval?

V hornictví, to je takové komplikované, ale vždycky jsme s dcerou všude psali vedoucí velkostroje. Před dvanácti lety jsem pak odešel do důchodu. Chodil jsem pak ještě občas vypomáhat do kotelny, když bylo potřeba, abychom si trochu přilepšili. Tam jsem chodil ještě do covidu, já ho tam totiž chytil od jednoho pitomce, tak jsem řekl, že to už stačilo a skončil

jsem. Občas mi to ale chybí, že už nejsem s chlapi tak v kontaktu, oni mi občas zavolají, když mají třeba nějakou oslavu nebo vánoční večírek, ale to už asi taky brzo skončí, až se tam vymění všichni, které tam znám. Tak tohle mi chybí, já byl celý život v práci v nějaké partě, ze začátku to bylo fakt těžké, ale člověk si zvykne na všechno. Co jiného mu taky zbývá. To jsem se vídal s kamarády, měl tam třeba i známého doktora a najednou je skoro ze dne na den všechno proč a já měl tak najednou pocit, že už mě nikdo nepotřebuje.

Jezdíme teď ale na delší dobu s manželkou na chalupu, a to má člověk aspoň co dělat. Ve městě bydlíme v paneláku, a jak je tam člověk zavřený, tak nemá moc co na práci a do ničeho se mu nechce. Když jsme ale tady na chalupě, tak chodíme do hospody si popovídat, různě na výlety po okolí a zkrátka si to teď snažíme užívat, jak to jen jde.

Příloha 8: Rozhovor se Štěpánem

Demografické údaje – Štěpán

- Věk – 74 let, 12 let v důchodu
- Pohlaví – muž
- Úroveň vzdělání – výuční list, frekvenční mechanik
- Bydlení – Vepřová, dům
- Práce – Tesla, oscilografie
- Rodinná struktura – nukleární
- Rodinný stav – ženatý

Jaké používáte sociální sítě?

Já jsem začal prakticky s tím počítačem. Přišel jsem si tenkrát půjčit knížky do Tišnova do knihovny a knihovnice tam měly takový laptop a povídaly, že je to strašně jednoduché, že se na tom všechno dozví nebo zařídí. Tak jsem si ho pořídil, udělal jsem si na tom tenkrát i kurz účetnictví a časem jsem si i založil právě Facebook.

Používáte kromě Facebooku i jinou sociální síť?

Hlavně ten Facebook, jinak asi nic.

Dokážete říct, jak často na něj chodíte, nebo jakou dobu na něm průměrně trávíte?

Každý den se na něj podívám podle toho, když je tam něco zajímavého. Přečtu si tam nějaké příspěvky a občas tam i nějaké dávám. Ale stane se mi taky, že je tam občas dám dvakrát. Já si je takhle přečtu, odešlu to a koukám, že se to nenačetlo, tak na to ťuknu znovu a ono se to odešle dvakrát.

A jaké příspěvky tam píšete?

Nejčastěji tam píšu, když má někdo narozeniny nebo svátek, nebo když tam někdo z rodiny nebo známých něco přidá, tak na to odpovím. Je ale fakt, že odpovídám strašně málo, protože se mi to tam občas úplně ztratí. Já jim pak vždycky říkám, že pokud je něco důležitého, ať mi radši napíší mail a tam já odpovídám vždycky, s tím nemám problém.

Já na tom počítači něco dělám každou chvíli, přečtu si tam zprávy, nebo se koukám na nějaké recepty. Nebo když jsem teď byl na operaci s klouby, tak jsem si tam hledal, co to obnáší, sháněl jsem si tam i lázně a jaké procedury tam nabízejí.

Jaké lidi na Facebooku máte?

Znamé, rodinu. Hlavně komunikujeme s bratrem a se synem. S lidmi, se kterými jsem se dlouho neviděl, se spíš zkontaktujeme přes telefon, protože já mám v rámci tarifu neomezené volání.

Učil jste se s Facebookem sám?

Ono to bylo podobně, jako u toho počítače. Učil jsem se s tím od začátku sám, a když jsem měl nějaký problém, tak mi s tím pomohl syn. Vždycky, když mi něco nefungovalo, tak jsem jenom zavolaal a syn pak přijel a vyřešil mi to, tedy když měl na to samozřejmě čas. Navíc on jeho kamarád prodává a opravuje telefony, takže o to jednodušší to taky vždy bylo. Oni mi to vždycky vysvětlili a já si třeba napsal ten postup. Já vždycky potřeboval přesně vědět krok po kroku, co mám udělat. Ale bankovníctví mi nastavovali už v té bance a teď už to mám taky všechno v telefonu.

A na Facebook chodíte spíš z telefonu, nebo z počítače?

Na Facebook vždycky z telefonu. Hlavně třeba večer se tam podívám, co je tam nového. Moje dcera Marta tam taky píše každou chvíli něco. Jinak to nepoužívám nějak zásadně, ale teď jsem z toho třeba řešil fotovoltaiku.

Můžete to rozvést?

Já mám od října minulého roku fotovoltaiku, kdy nám to montovali, a ještě donedávna jsem to měl jen jako okrasu na baráku. On sem přišel takový mladý chlap, přinesl si v podpaží dvousměrné hodiny, řekl mi, že to mám špatně zapojené a chtěl odejít. Přitom já už na to tak dlouho čekal.

Teď už je to tam teda namontované, ale ne tak, jak to má být, není to správně podle směrnice a oni už po mně vymáhají fakturu. Od začátku roku mě strašně bombardovali kvůli nezaplacení, ale já jim říkám, že jim to nezaplatím, a že jestli mi to nedodělají, tak si seženu někoho, kdo mi to udělá, ale jim pak už nezaplatím ani korunu. Takže jsme si pak psali s nějakými lidmi ve skupinách, jaké s tím mají zkušenosti a co s tím máme dělat. Teď jsem jim napsal, co mi tam poradili a čekám, co mi na to odpoví. Takže tu fotovoltaiku mám pořád jenom jako ozdobu.

Změnilo se nějak, jak komunikujete s rodinou od té doby, co máte Facebook?

My obecně komunikujeme opravdu málo, jasně s některými se bavíme normálně, ale myslím, že by to mělo být ideálně lepší. Já si na tom Facebooku si spíš něco přečtu, nebo si tam najdu něco zajímavého, ale ke komunikaci to opravdu využívám minimálně, to mi přijde vlastně nejmiň sympatické. Tím, že já mám ta neomezená data, tak je opravdu pro mě jednodušší si zavolat a třeba půl hodiny si s někým povídat. Teď jsem si tam třeba našel, jak hnojit trávník, ale to si člověk stáhne a nemusí se tam s nikým bavit.

Člověk z toho ale strašně rychle už vypadává. Každou chvíli přichází něco nového a pro nás pro staré je to už složitější se s tím naučit. Třeba moje manželka používá pořád tlačítkový telefon.

A narážíte na Facebooku i třeba na nějaké společenské nebo jiné akce, které se konají tady v okolí?

Občas ano, ale já už opravdu dlouho nikam nechodím. Jdu se jenom podívat, když třeba synovec tady hraje na rendlíku, ale většinou když se už něco děje, tak mi to ostatní posílají na Messenger.

A jak často používáte Messenger?

Messenger používám opravdu často, občas si přes něj i s nějakými lidmi voláme. Tam mám teď všechny lidi, se kterými se známe ze špitálu. My si jednou za čas zavoláme, co kdo děláme, nebo si napíšeme přes Messenger, ten totiž mají úplně všichni. Co můžete čekat od starého člověka, já už nikam nechodím na žádné akce, kam jsme třeba dříve rádi chodívali nebo kapely, co jsme rádi poslouchali, už máme zkrátka trochu jiný svět.

Změnilo se nějak, jak často s lidmi komunikujete od té doby, co používáte Messenger?

Rozhodně si píšeme víc, než bychom si jinak volali. Na Messengeru jsme všichni vlastně skoro pořád. Kolikrát mi tam třeba ukážou, co třeba zrovna dělají. Na notebooku jsem míval jednu dobu i kameru, ale když jsem se pak viděl, jak v tom vypadám, tak musela kamera pryč.

Má ten kontakt s lidmi přes Facebook nebo Messenger nějaký dopad na vaši životní pohodu, nebo jak se cítíte?

Je to rozhodně fajn, že může být člověk v kontaktu s lidmi a cítí se díky tomu dobře. To je i tím, že jsme i předtím spolu dobře vycházeli – s jedním kamarádem, co jsme spolu byli v lázních, tak máme hromadu společných vzpomínek. Nebo je fajn, že je člověk víc v kontaktu i s dětmi a vnoučaty. Oni se tu schází jednou za čtrnáct dní, ale když třeba nepřijedou, tak si můžeme napsat, nebo pošlou nějakou fotku. A to pak člověk nemá pocit, že by tu byl tak sám. Oni se taky potřebují dozvědět, co je u nás nového a my se zase dozvíme, co se děje u nich.

Člověk pak nemá takový pocit toho odložení, protože s chlapy tady na vesnici se blbě mluví, oni už mají svůj svět a nechtějí ani nikam chodit. Mám takhle aspoň příležitost si s někým popovídat, co kdo děláme, a to je prostě fajn.

Setkal jste se někdy na sociálních sítích i se špatnými zkušenostmi?

Zatím myslím ani ne. Občas, když si objednávám něco na internetu, tak si tam třeba přečtu recenze na tu firmu. Takhle třeba objednávám léky, protože ty tam bývají často levnější, tak si tam radši vždycky přečtu, co si o tom e-shopu myslí ostatní lidé a jaké mají zkušenosti. A musím zaklepat, zatím jsem na žádného podvodníka nenarazil.

Na tohle jsme byli totiž my vždycky zvyklí, když se podnikalo, že když něco objednááte, tak si zjišťujete, co je to za firmu, jak se chová a jaké zaměstnává lidi. Nebo třeba od předešlých zaměstnavatelů, proč například odešli. To se nám vždycky vyplatilo.

Ted' jsme ale řešili takovou zajímavou situaci na dopravním úřadě, když nám pod auto skočil srnec. Vůbec nevím, jak se to stalo, nebo jak se to ke mně dostalo, ale zkrátka jsem na Facebooku našel fotku, že našli u Děčína naši poznávací značku. To vůbec nechápu, že když ji člověk najde na silnici, že ji tam nenechá opřenou, ale rovnou ji odveze někam takhle daleko. Já to tenkrát musel všechno sepsat s policií, tak jsem se ptal, proč to prostě někdo nenechá ležet na silnici, a oni že prý si s tím nejspíš někdo vyšperkovává svou garáž.

A kde jste pracoval?

Já jsem vyučený jako frekvenční mechanik. Pracoval jsem pak na oscilografii v Tesle.

A to jste dělal celý život?

Nene, to jsem dělal, když byly děti ještě malé, protože jsem si tenkrát mohl brát práci domů, a pak už jsem dělal všechno možné. Pracoval jsem pak v obchodě a když jsme tenkrát potřebovali účetní, tak mi řekli, ať se to naučím, tak jsem si přes počítač udělal účetní kurz v Brně, a až do důchodu jsem dělal účetnictví.

Příloha 9: Rozhovor s Tat'ánou

Demografické údaje – Tat'ána

- Věk – 74 let, 13 let v důchodu
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – výuční, kuchař číšník
- Bydlení – Prostějov, byt
- Práce – školka, škola, jídelny
- Rodinná struktura – rozšířená

Jaké používáte sociální sítě?

Jenom Facebook, jinak nic jiného.

A dokážete říct, jak často na něj chodíte?

Rozhodně každý den, ráno, odpoledne, večer – aspoň dvakrát denně. Když třeba nemám, co dělat, tak si tam něco prohlížím, nebo napíšu nějaký komentář.

Takže jste na Facebooku aktivní? Můžete to rozvést?

Občas tam napíšu nějaký komentář, nebo svůj názor, když si myslím, že je něco blbě. Fotky tam přidávám minimálně.

A jaké tam máte přidané lidi?

Hlavně rodinu, děti i vnoučata a pár kamarádek. A ještě vlastně sousedku, vedle které jsme předtím bydleli, jí už umřel manžel, takže už asi tři roky spolu kamarádíme. S Vlastou a Dášou si píšeme na Messengeru, ale taky s ostatními jsme dost často na WhatsAppu. Třeba včera jsem psala na Messengeru kamarádce do Egypta, která je tam se svojí dcerou, aby mi poslali nějakou fotku.

A máte na Facebooku i nějaké skupiny?

Ono mi to pořád píše, abych se do nějaké skupiny přidala, abych tam přidávala nějaké fotky a tak, a to já vůbec nechci. Ty v lidech v těch skupinách člověk vůbec nezná, tak v nich vůbec nechci být. Vadí mi, že to jsou cizí lidé, oni se tam různě dohadují, vyhazují se a tak. Ale já na tom Facebooku nejsem, abych byla ve skupinách, já jsem tam jenom kvůli své rodině, a teda ještě pár kamarádkám. Ale je pravda, že vlastně sleduji, co se děje tady ve skupině města (Prostějov).

A kromě obsahu od svých známých, dozvídáte se na Facebooku ještě i jiné informace?

Nejvíce samozřejmě o léčích, které tady nejsou nebo se tu nedají sehnat levně, a které na všechno pomůžou, samozřejmě pokud je to pravda. Ale mám tam i příspěvky o pěstování,

recepty, o bylinkách, jaké třeba na co působí, co se s nimi dá léčit. Třeba teď máme s Vlastou vymyšlený jeden takový lék, co by měl pomoci skoro na všechno, a který se bere jenom dvakrát do týdne. Je v tom silný česnek, citron a kapky oleje, a to se nechá vylouhovat. A pak to člověk pije tak jednou za tři dny. Funguje to jako dezinfekce, citron čistí a tak. Vlasta si z toho teď bude dělat i mast. A různé takové recepty po babičkách tam lidé dávají.

Nebo jsem si tam teď přes to koupila šaty. My jsme totiž měli včera setkání jubilantů, tak jsem potřebovala něco na sebe. Ale já už toho teď taky tolik nepotřebuji, jak jsem rozvedená. A ty šaty jsem tam totiž našla ve slevě, teď tam ještě pokukuji po jednom kabátku, který tam teď taky mají. Taky jsem si přes to koupila i různé věci na malování.

A taky si tam samozřejmě pořád pouštím Presleyho. To se mi každou chvíli objevuje. On byl opravdu krásný chlap už od mládí. Já jsem o něm tenkrát viděla skvělý dokument v kině. S kamarádkou z Prahy si ho tam vždycky fotíme a pak si to posíláme, když na něj na Facebooku narazíme. Nebo když tam byl třeba Delon, nebo teď ten Brad Pitt. Ten si teď postavil nový dům, ale na pozemku vedle Angelíny. Ale to, když člověk bydlí ve stejné ulici, tak to nezbaví těch vzpomínek.

A vy jste se s tím Facebook učila sama nebo vám s tím někdo pomáhal?

Sama, vždyť na tom nic není. Našla jsem si to tenkrát na telefonu, když jsem dostala ten dotykový. Celkem brzo jsem si tam našla tu kamarádku Vlastu. Té to třeba všechno nastavoval její vnuk a musel jí s tím pomáhat. Ona mě tam totiž předtím nemohla najít, protože já jsem tam jako Taťána, ne Táňa, jak mi všichni celý život říkají.

Já mám právě narozeniny dva dny před svátkem, a právě teď město oslavovalo jublanty a spojili vlastně všechny červenové a červenové dohromady. Oni vždycky takhle pozvou důchodce, je tam připravené občerstvení a hraje hudba. Sešli jsme se tam teď taková dobrá čtyřka, že jsme to celé promluvili a skoro jsme si to ani neužili. To já bych si ráda takhle zase zazpívala.

Máte tady ve městě nebo v okolí nějakou rodinu?

Jenom nějaké sestřenice, nebo bratrance, někdo už samozřejmě zemřel, protože byli starší, ale jinak jsou všichni pryč. Synové studovali v Brně, oženili se tam a pak už tam zůstali. Petr se pak rozvedl, teď má nějakou přítelkyni, co má už dvě děti z předešlého manželství, tak od nich mám spoustu fotek, to mi pořád posílají. Já mu vždycky říkám, ať mi napíše, kde zrovna jsou a on, že přece není dítě, že se mi nebude pořád hlásit, ale naštěstí fotky pak vždycky pošle. Nebo třeba tady mi posílala teď kamarádka fotky kvítek, co jí rostou na zahradě, to je moje láska. Včera to jsem byla celý den ve městě, to byla kavárna, oběd, znova kavárna, na nákupy a pak jsme šly na autobus. To si pak člověk vždycky potřebuje odpočinout u té přírody.

Nebo tady jsem měla třeba fotky z té oslavy, nebo tady vidíte, jak jsme tam měli ty texty písniček, tady byla takhle kapela a měli tam klávesy na tom jevišti, ale mi jsme se tam stejně pořád bavili jenom spolu, co je nového a co třeba vnučata. Tak jsem vyprávěla, jak je teď jedna vnučka v Rumunsku, protože ona studuje na Mendelově univerzitě rozvojové země. Na té první fotce, co nám posílala, tak mi přišlo, že vypadá tak vyděšeně, ale pak už to bylo lepší a lepší.

Nebo tady mi třeba posílala vnučka fotku kavárny, co našla na Instagramu, je u toho i nějaký statek, takže tam teď i s rodinou jedou na výlet a možná tam budou dělat i svatbu. Ale to mi tenkrát teda ani neřekli, že tam jedou. Letos pojedou myslím dvakrát, jezdívají třeba takhle i do Beskyd na týden na kola.

Jak jste zmiňovala ta jubilea, máte tady v okolí podobné akce často?

Tady se pořád něco děje, město se tady o nás fakt hezky stará. Třeba tady máme Senior taxi, které město dotuje. Člověk si to musí objednat tedy den dopředu, ale stojí to jen 20 korun a doveze vás třeba k doktorovi, nebo různě na tyhle krátké jízdy, když člověk potřebuje. Já třeba bydlím na jihozápadě města, ale zubaře mám až úplně na druhé straně, tak to se to pak opravdu vyplatí. Nebo tady máme vyloženě na radnici paní, která je tady pro důchodce, a když má člověk jakýkoliv problém, může se na ni obrátit. Opravdu se o nás starají. Ani autobusy neplatíme a tak.

A komunikuje s vámi město i na Facebooku? Dozvídáte se na tam o nějakých podobných akcích?

Prostějov vyloženě myslím, že ne. Ale narážím na hodně na akce, které se třeba konají v Praze nebo různě v po Česku, když je nějaký koncert nebo podobná akce. Z Prostějova tam bývá jenom to oblečení, tím že tím býval jednu dobu opravdu proslulý, takže tam člověk občas narazí na nějaké reklamy. Ale vlastně tam teď poslední dobou často bývají akce, které jsou na náměstí, nebo co se organizují tady na Plumlovské přehradě. Tam byl už i dvakrát Michal David. Nebo když jsou akce na místním zámku nebo na zámku v Čechách pod Kosířem. Tam teď měl výstavu třeba ten malíř, který proslul malováním těch prsatých selek. Tady Haná býval bohatý kraj, vždycky se toho tu hodně urodilo a měli jsme se tady dobře. Když jsem bývala mladší, tak jsem tady na ty akce chodívala často, i Benátská noc tu bývala, nebo jsme jezdili tenkrát i na akce do Mikulova, když tam něco bylo.

Já si na tom Facebooku spíš radši přečtu, kdo co dělá, co pěstují, nebo zrovna vaří. Mně se líbí, když třeba ukazují, jak to přesně dělali, ale když to potřebuji, tak už na to samozřejmě zapomenou, že tam něco takového dávali. Já si tam tohle všechno ukládám, nebo si to posílám na Messenger, protože jinak bych to už vůbec nikdy nenašla. Takže to mám spíš pro zábavu. Ale samozřejmě i nějaké politiky tam mám. Okamuru si tam občas poslechu, nebo taky Babiše.

Jak myslíte, že se změnilo to, jak komunikujete s rodinou a přáteli od té doby, co máte Facebook?

Přijde mi, že se to jinak významně nezměnilo. S Vlastou si tam hodně sdílíme různé recepty. Ale taky teda nevěříme všemu, co tam najedeme. Třeba když tam píšou, že něco doporučuje nějaký kardiolog, nebo věhlasný lékař, a že vám to z nějakého důvodu neprodají v českých lékárnách, že by to stálo tisíce, ale oni že vám to prodají za 890 korun. Tak to třeba nevíme, jestli tomu věřit, a kdybychom do toho daly ty peníze, jestli by nám to opravdu pomohlo.

Ale nejhorší bylo, když jsem si to tenkrát ten Facebook pořídila, tak jsem na tom byla pořád. A každou chvíli se mi tam něco líbilo, tak jsem to všem posílala, i třeba o půl sedmé ráno. A kamarádka mi tenkrát za to vyhubovala, že jsem ji probudila. Ona to tenkrát měla těžké, protože se s ní zrovna v té době rozešel chlap. Ale když mně jednou takhle brzo ráno přivezla ukázat vnučku, tak to jí nevadilo. Hlavně mladý mi tam posílají fotky, když si řeknu. A snacha, ta mi říká, že ty fotky jsou už její záliba, takže ta mi jich posílá opravdu hodně.

Sestřenice měla před pár lety ucpanou tepnu v hlavě a asi i spadla ze schodů. Ona bydlí se svým svobodným synem a ten jí tam našťestí našel. Odvezl jí tenkrát do Olomouce na operaci, kde jí vyoperovali z hlavy sraženinu. Musela se pak znovu učit mluvit, chodit, ale teď už si zvládne skoro všechno sama a hlava jí pak už fungovala úplně normálně. Hodně jsme si v té době právě na Facebooku psaly.

Máte pocit, že má Facebook vliv na to, jak jste zapojená do toho, co se děje ve světě nebo i ve vaší rodině?

Já tam chodím fakt ráda, ale co dělá rodina, to vím tak jako tak. Občas si napíšeme, třeba synovi Peťovi jsem teď posílala článek o sádle, nebo mu pošlu nějakou kytku. Taky teď bude mít svátek, tak jsem mu už rovnou poslala blahopřání. Nebo na Instagramu pak člověk může najít třeba nějaká hezká místa. Tak jsem zmiňovala ten statek, tak mě by vůbec nenapadlo, že by mohlo být něco hezkého v Hukvaldech, ale jak to bylo na tom Instagramu a dali k tomu moc hezké fotky, tak člověk najednou přijde na zajímavá místa, na která by jinak vůbec nenarazil. A ty podniky tam díky tomu i nalákají více lidí.

Spojila jste se i s nějakými lidmi, se kterými jste už třeba dlouho nebyla v kontaktu?

Já jsem tam spojená s tou kamarádkou Vlastou, pak ještě jednou kamarádkou z Prahy, ale jinak ostatní moc Facebook nebo sítě nemají a pořád používají tlačítkový telefon. Já jsem se s tím tenkrát naučila během covidu. A kdo fakt chce, tak ono to není vůbec těžké. Švagrová má taky pořád ten tlačítkový, ale prostě se s tím nenaučí, to už je pak ale jenom o lenosti. Ale zase oni mají velké auto, takže když se chtějí s dětmi vidět, tak si za nimi zajedou.

Setkala jste se někdy na sítích i s nějakými špatnými zkušenostmi nebo zážitky?

S ničím vyloženě špatným asi ne, ale třeba politici tam občas dávají věci, které mi úplně nesedí, a to se občas i naštvu, že bych jim tam i něco napsala. Ale pak jsem tam teď řešila, a to bylo spíš taková směšná věc než vyloženě špatná, ale jak se dělají k zabíjačce jablka s křenem, tak jsem narazila, že tomu někdy v Čechách, konkrétně kolem Plzně a Pelhřimova, říkají „vejmrda“. Tak k tomu jsem teda napsala, že to musel vymyslet nějaký opravdu opilý člověk, protože kdo by to takhle pojmenoval. Takže když mě tam takhle něco zaujme, tak k tomu napíšu nějaký ten komentář.

A kde jste vlastně pracovala?

Já jsem vyučená kuchařka, číšnice. Nejdřív jsem pracovala ve školce, pak v jídelně, kde byla spojená škola se školkou, kde jsme připravovali jídlo pro 120 lidí. Ale jak to byla i školka, tak jsme navíc musely připravovat i dopolední a odpolední svačiny a tenkrát jsme tam na to byly jen dvě. Tenkrát nám ani nic nevozili, takže jsme musely chodit na nákupy s takovým vozičkem a sehnat si všechno – mléko, maso a tak podobně. A pak jsem dlouho dělala v mléčném baru, tam jsem byla celkem 13 let. Musela jsem tenkrát dělat i Vánoce, nebo silvestry, protože jsme tam měli chlebičky, vlašské saláty a obložené mísy. Na svátky tam tenkrát bývala fronta až do půlky města. Sice jsem musela začínat už o půl šesté ráno, ale zase jsem si pak mohla chodit pro děti do družiny. Pak jsem ještě pět let dělala na telefonní ústředně městského úřadu, kde jsem aspoň konečně mohla sedět. A tam jsem dělala vlastně všechno, co bylo zrovna potřeba, od vrátné a samozřejmě i přepojovala hovory. To jsem se tenkrát naučila opravdu rychle. První den jsem si napsala papírky, co a jak, a už během dní jsem věděla, jak na to. Pak s tím mobilem to bylo úplně to samé.

Příloha 10: Rozhovor s Věrou

Demografické údaje – Věra

- Pohlaví – žena
- Věk – 72 let
- Doba v důchodu: 11 let
- Úroveň vzdělání – střední odborné s maturitou
- Bydlení – byt ve Žďáře nad Sázavou + chalupa
- Práce – administrativní pracovník, odborný pracovník na statistice
- Rodinná struktura – nukleární
- Facebook používá už 2 roky

Rozhovor se bude věnovat hlavně sociálním sítím. Můžete mi říct, jaké sítě konkrétně využíváte?

Facebook jediné, jinak nic jiného.

A jak často byste řekla, že ho používáte?

No záleží na tom kdy, protože když jsem tady ve Žďáře, tak několikrát do týdne, a když jsem na chalupě, tak je to horší, protože že tam není signál, než když se dostanu do Žďáru. A to je tak jednou za 14 dní.

Můžete říct, k čemu všemu ho používáte?

Hodně sleduji, co mně tam dávají známí – fotky, vzkazy, nebo pejskaři nebo chovatelé kokršpanělů, když jsou třeba nějaké výstavy, prostě taková klasika.

Zmiňovala jste pejsky, jste tam i v nějakých skupinách?

To bych se musela podívat, jak se to jmenuje. Je to myslím „s PP“ a „bez PP“. A ještě víc skupin tam vlastně mám, takže jsou to: anglický kokršpaněl, anglický kokršpaněl bez PP, s PP. Pak Jamila fitness, to jsou orientální tance a orientální tanec Raks-Amea, David Attenborough fans a Město Žďár nad Sázavou, to jsem ani nevěděla, kolik těch skupin tady mám.

Jste v těch skupinách nějak aktivní?

V těch pejskařských jsem hodně aktivní, to ano. Občas přispívám také do Města a pak Raks-Amea, a ta Jamilla fitness, tam se jen na ně dívám.

Dáváte tam například nějaké fotky, nebo komentáře?

Jojo, tak občas fotky, když si vyfotím něco dobrého. A občas do té Jamilla napíšu komentář, že jsou šikovné. Nebo když se třeba děje něco ve Žďáře. Zrovna nedávno jsem se tam kriticky

vyjadřovala k petardám, jak parta 12tiletých kluků šla do lesa a tam je odpalovali. Tak jsem to napsala do té skupiny a spustila se diskuse pro i proti. Napřed tam jeden chlap napsal, že jsem úplně blbá, ale ostatní na něj pak vyjeli a on se mi pak omluvil. A ještě fotky na Město dávám, když se mi tady zadaří vyfotit mraky nebo nějaký hezký záběr z města nebo z kraje, nebo když jdeme se psem a je tam něco hezkého.

Máte tak díky tomu pocit, že máte kanál, kde se můžete vyjadřovat k podobným tématům?

Rozhodně ano. Právě ta skupina Město Žďár nad Sázavou je v tomhle fakt užitečná, protože to dění očividně sleduje i starosta. Jednou se mi stalo, když jsem napsala příspěvek o tom, proč vedle nás úplně nesmyslně vykáceli stromy, které tady byly odjakživa, tak mi na to starosta odpověděl, že tam plánují udělat novou stezku. Zajímalo by mě teda, kdy to plánují zrealizovat, protože jsem tam za posledního půl roku neviděla nikoho na ničem pracovat. Je dobře, že se aspoň zajímá, co si tady obyvatelé myslí.

Naučila jste se sama s Facebookem, nebo vám s tím někdo pomohl?

Vnučka mě s tím naučila. Začaly jsme prvně s tím chytrým telefonem, ona mi ukázala, co a jak. Ale pak už jsem se to klasicky učila postupně používáním, ale já s tím jinak moc nečaruji. Občas napíšu nějaký komentář, nebo tam dám fotku, a to není zas tak složité.

Jak dlouho vlastně už Facebook používáte?

Vlastně ani nevím, ale minimálně tak dlouho, jako máme Sama, to je můj pes, takže asi tak 10 let. Toho jsem tam pak začala prezentovat, komentovala jsem příspěvky chovatelů, nebo je různě kontaktovala a sdělovala přes Facebook, jaké pes dělá pokroky.

Změnilo se nějak od té doby, jak například komunikujete s rodinou nebo se známými?

Já bych řekla, že ne. Je ale fakt, že víc vidím jejich fotky, a to se ráda vždycky podívám, když tam něco dají. Ale zlobím se teď na Martinu, to je dcery sestřenice, protože nás fotila na jedné akci na Řece, a ještě mi to neposlala. A taky hodně komunikuji přes Messenger, to jsem se naučila nedávno. To jsem předtím taky neovládala, ale teď už se mi zadaří, když po mně někdo něco chce.

Jaký to mělo vliv na to, jak často jste v kontaktu s ostatními lidmi?

Určitě spolu mluvíme víc. Na chalupě máme fakt špatný signál a dovolat se, je prostě problém. Rozhodně si píšu pravidelně s víc lidmi, než dřív a udržujeme se tak v kontaktu, co se nám děje různě v životě, třeba co dělají jejich vnoučata, nebo ta moje. Ale když nejsme na chalupě, tak hlavně s rodinou si mnohem radši zavolám, než abychom si psali zprávy na Messengeru. S dcerou se navíc vídáme několikrát do týdne, protože má kancelář kousek od našeho bytu ve městě. Ale vnoučata mám různě po České republice, nebo někdy i na delší dobu v zahraničí, tak s těmi chci pak čas od času komunikovat. Já si s lidmi jinak radši

telefonuji, ale jinak jim třeba napíšu pod fotku nějaký komentář, nebo když mi přijde oznámení, že mají narozeniny, tak jim popřeju.

Účastníte se nějakých akcí v okolí?

Už dlouho tady chodím do kurzů orientálního tance, pak chodím pomáhat do skautu, nebo taky do divadelního souboru, ale to už je pasé, protože už jsem na to stará. Když ale mají nějakou akci, tak se jdu podívat. Když třeba dělali ještě před covidem pohádku, tak jsem jim chodila napovídat.

A používáte Facebook i na zjišťování informací o podobných akcích?

Občas se tam nějaké takové informace objevují. Třeba město tam informuje, když se něco děje, nebo třeba ten divadelní soubor, ale jinak tam nic moc není. Už se teď ale tolik akcí neúčastním, i když nedávno jsem byla na vernisáži, kam mě pozval kamarád, co fotí.

Máte pocit, že by vám sociální sítě nějak usnadnily, nebo naopak ztížily zapojení do těchto aktivit?

To si úplně nemyslím. Ale třeba tam funguje sousedská výpomoc, nedávno se tam třeba domlouvalo, když se hledal ztracený pes. Pejsci i kočky se tam vlastně hledají často. Nebo třeba když se nemocný soused ztratil v lese, tak to šlo taky přes Facebook a organizovalo se hledání a díky tomu se to dostalo mezi širší skupinu lidí.

Máte pocit, že by používání Facebooku mělo vliv na kvalitu vašeho života, jak jste třeba zapojená do dění v rodině a podobně?

Řekla bych, že je to určitě lepší. Když Facebook nebyl, tak jsme se třeba viděli jednou za uherský rok, takže takhle mnohem líp vím o svých příbuzných, známých a co třeba dělají a často se toho dá hodně odvodit z toho, co tam dávají.

Má to nějaký vliv na to, jak se dlouhodobě cítíte?

tom jsem asi nikdy nepřemýšlela, ale rozhodně je fakt, že jsem víc v kontaktu i se širší rodinou, byť jenom virtuálně. Třeba s kamarádkou Dariou jsem víc v kontaktu a ona už několikrát změnila působiště a já bych jinak nevěděla, co se jí děje v životě.

Kdybych neměla Samička a chalupu, tak bych na těch sociálních sítích byla určitě víc. Ale zabere mi to tolik času, že Facebooku se tam věnuji málo.

Zmiňovala jste, že část rodiny máte různě mimo Žďár, má tohle nějaký vliv na to, jak Facebook používáte?

Rozhodně je to plus. Ale kdyby to nebylo, člověk by si taky musel poradit.

Jaké lidi na Facebooku kromě rodiny máte?

Mám to nějaké přátele a známé, ale hlavně tu rodinu. Chodí mi teda často žádosti o přátelství od lidí, které vůbec neznám.

Setkala jste se někdy na Facebooku s nějakými negativními zkušenostmi?

Vzhledem k tomu, že mám dost omezený repertoár těch skupin jako takových, nebo tam mám jen příspěvky od příbuzných, tak bych řekla, že ne. Občas v té skupině Žďár někteří lidé komentují dost ostře nebo i vulgárně, ale tomu se snažím většinou nevěnovat moc velkou pozornost.

Je ještě něco, co by vás například na těch sítích zaujalo, či překvapilo?

Tak například jak tam dává David Attenborough fotky, to jsou prostě nádherné věci. Nebo jsem tam hodně sledovala iniciativu Zachraňte lesy, oni se občas svolávají a ukazují, co se v těch lesech děje. Ta příroda mě celkově hodně zajímá.

Účastníte se i nějakých takových iniciativ?

Nene, jenom se koukám. Na nějaké velké iniciativy nemám čas. Nejsem jako moje známá, která sama říká, že se chodí potulovat do Kauflandu, protože nemá, co dělat – to mně opravdu nehrozí.

Příloha 11: Rozhovor se Žanetou

Demografické údaje – Žaneta

- Věk – 74 let
- Pohlaví – žena
- Úroveň vzdělání – středoškolské s maturitou
- Bydlení – Žďár nad Sázavou, dům
- Práce – sekretářka, nákupčí a účetní
- Rodinná struktura – rozšířená
- Rodinný stav – vdaná

Já se vás úplně ze začátku hned zeptám, jaké používáte sociální sítě?

Akorát ten Facebook, ještě na Seznam se dívám, tam si občas přečtu nějaký mail nebo zprávy.

A jak třeba často chodíte na ten Facebook?

Už jsem tuhle říkala, že jsem jak puberták, že jak mám chvíli, tak si k tomu sednu a pořád do toho koukám. Jsem tam ve skupině Čivavkovo, tam si takhle píšou ty chovatelé čivav, když mají nějaký problém, nebo když potřebují poradit. A teď tam všechna možná politická vyjádření na vládu, a tak si pročítám názory lidí. Na Seznamy taky občas poslouchám ty jejich podcasty. Hodně toho na Facebooku přes den přečtu, takže pak večer nesedím už u zpráv, protož si před den všechno přečtu.

A jste i aktivní v nějakých skupinách? Vy jste už zmiňovala, že jste členkou skupiny Čivavkovo?

Ano, tam třeba posílám i nějaké fotky, nebo když má nějaký pes narozeniny, tak napíšu, že přeju všechno nejlepší. V žádných jiných skupinách ani nejsem.

Jak jste se se vlastně k těm sítím dostala?

Nejdřív jsem měla ten starý, tlačítkový telefon. Už jsem měla asi druhý nebo třetí, když se mi ale rozbil, tak mi na Vánoce syn koupil tenhle, on je úplně stejný, jaká mají oni. A když potřebuji něco nastavit, nebo mám problém, tak oni si vezmou svůj telefon a ukážou mi to zase přes Skype, co mám přesně udělat. Nejdřív jsem z toho měla z toho dotykového strach, teď jsem ale spokojená, je to super. Má to spoustu výhod, že si tam najdete jízdni řády a počasí. Pak jsem si akorát říkala, že jsem si to měla pořídit dřív, ale tenkrát jsem se toho prostě bála. S tím mi tam děti naistalovaly i ten Facebook. Takže já to od té doby nějak využívám, ale nijak do toho nezasahuji. Dokud to funguje, tak s tím nic nového nedělám, mně to takhle stačí. Ale vím, že kdybych si vzpomněla, že bych chtěla něco víc, tak by mi to tam děti daly.

A s kým na tom Facebooku nejčastěji komunikujete?

Hlavně s tou rodinou a přáteli. Většinou třeba děti, když někde jsou, tak si tam dají nějaké fotky, tak na to se podívám. Pak máme v Indii taky ty známé, takže přes ten Facebook nebo přes WhatsApp si jako napíšeme. Ale fotky si posíláme přes Facebook, to je fajn, že i když ty známí jsou tak daleko, tak můžeme sledovat, jak stárneme.

Máte pocit, že by si nějak změnila komunikace s vaší rodinou nebo s přáteli od té doby, co máte Facebook?

Možná, že s těmi známými si už míň zavoláme, že spíš jenom třeba oni něco dají na Facebook, když se u nich něco děje nebo jak něco dělají, ale s rodinou to ne, to se vídáme stejně, a stejně si spíš radši zatelefonujeme, než abychom si psali. To už musí být, že třeba někdo nemá čas, tak napíše krátkou zprávu, ale pak si stejně zavoláme.

Jsou ještě nějakí jiní lidé, se kterými se na Facebooku spojujete?

Jojo, taky máme příbuzenstvo v Čechách, oni už jsou taky starší a už se sem nevydají. My už jim taky slibujeme pár let, že se tam přijedeme podívat, ale zase teď máme toho psa takového rozděšeného, takže to je zase trošku komplikace. Takže přes ten Facebook se bavíme spíš se známými. Třeba teď měla dcera jejich promoci, tak poslali nějaké fotky, tak na to jsme se podívali.

Účastníte se třeba tady v okolí nějakých akcí?

Občas ano, co pořádá město, nebo pokud na Farských Humnech je nějaká akce, tak se tam jdeme podívat, ale tady zase toho tolik není. A pak na farmářské trhy v sobotu, když se nám hodí, tak tam jdeme nakoupit. Na koncerty to skoro vůbec, občas ale s kamarádkou zajdeme, nebo když se něco děje na náměstí, tak si to tam projdeme.

Zjišťujete si takhle někdy informace o akcích i na Facebooku?

Spíš hlavně z těch Žďárských novin, nebo z toho kulturního magazínu. Na Facebooku jsem toho moc neviděla. Akorát, když se tady sousedům toulala kočka, tak se lidi ptali, čím je. Moc jsem toho tam nenašla, někdy tam na mě vyskočí nějaká nemovitost, že se někde pronajímá.

Já už jsem se na to částečně ptala, ale když tam komunikujete s těmi známými a rodinou, přijde vám, že se díky Facebooku změnilo, jak s nimi komunikujete?

Asi ano. Já si myslím, že dřív jsme si třeba jen tak zavolali a řekli jsme si zpětně, co je nového a teď si ty novinky řekneme začerstva. Já bych řekla, že jsme i víc v kontaktu, než se bývali.

Jak myslíte, že tohle komunikace ovlivňuje vaši spokojenost, nebo životní pohodu?

Přijde mi, že jsem víc ve styku s vnoučaty, protože oni jsou všichni v Brně, tady není nikdo. Takže oni třeba jen tak napíšou, jak se máme, nebo když někde jsou, tak pošlou fotky. Vím o nich tím pádem víc, než kdybychom si jenom volali. My jsme tady ve Žďáře zůstali sami,

děti jsou po okolí, vnuci v Brně a manžel má rodinu až někde pod Řípem. Proto jsem ráda, že máme možnost si o sobě dát víc vědět, odbourali jsme už i nějaké to psaní, když byly svátky nebo Vánoce, a spíš si zavoláme, vidíme se a je to všechno takové víc čerstvé.

To já jsem vždycky ráda, když něco děti pošlou. Když někam jedou, tak většinou o tom vím, že se tam chystají a napíšu mi třeba, že dojeli, jak to tam vypadá. Za to jsem ráda. A my taky máme možnost takhle někam jet, ale to že se nám nechce, to už je náš problém. Když jsou mladí, tak ať si jezdí. Já jsem zase ráda, že se podívám, jak to tam vypadá, když se tam sama nepodívám. A vždycky jim jen říkám, až tam budete, tak pošlete fotky.

Setkala jste se někdy na Facebooku i s nějakými negativními zkušenostmi nebo s nějakými špatnými zážitky?

Někdy mě překvapuje, když tam někdo napíše svůj názor, a jiní, co s ním nesouhlasí, tak je tam za to dost vulgárně napadají. To mě dost mrzí, že radši nejsou potichu. Prostě když mám jiný názor, jak to nemusím vyjadřovat písemně, jenom proto, že je to na Facebooku. Nechápu, že mají takovou potřebu se hádat.

A to jsou cizí lidi, nebo i třeba lidi z vašeho okolí?

To myslím třeba v tom Čivavkovu. Teď jsem tam četla, že si pes utrl drápek, a že mu to paní jenom umyla a nechala to být. Přitom ona se ptala, co by měla dělat a nějaká paní na ni hned útočila, že by ho měla vzít k doktorovi, že na to dávají nějakou stříbrnou náplast a tak. Ona z toho byla vykulená, aby nedostal nějakou infekci, další radila, že je to zbytečné, a další psala, že by do stříbrné náplasti vůbec nešla, ale že je to vlastně stejně na té majitelce.

Nebo jednou se tam paní ptala, jestli má čivavu ostříhat, když je takhle horko, tak tam byly názory všelijaké, ale někteří tam dali i sprostou ikonku. To jsou lidi prostě, každý má názor a potřebuje ho nějak ukázat. Ale kolikrát mě to fakt vykolejí a je to síla, přitom o nic nejde. Jeden by řekl, že když jsme tam parta lidí, kteří všichni máme rádi psy, tak že bychom na sebe nemuseli být sprostí, ale holt i takoví se najdou. Každý se o toho svého pejska stará, jak nejlíp umí, i když občas něco zkazí.

Zmiňovala jste, že máte známé v Indii. Cestovali jste tam často?

To ano, ale teď už moc ne, jak má manžel zdravotní problémy. Kupodivu ještě dostal alergii na sluníčko, na to že byl nějakých 18 let v Indii a najednou mu začalo vadit to české. Takže my si teď spíš dojdeme se vykoupat na přehradu. Ale na dovolenou teď pojedu s dcerami, domluvily jsme se, že děda bude hlídat pejska. My už jsme toho spolu nacestovali dost a viděli jsme kus světa. Mladým přeji, ať se někam podívají, to cestování člověku přece jen nějaký rozhled dá. To není jenom o tom, že vidí někde nějaký kopeček, ale vidí spoustu věcí okolo, jak ty lidi žijí, jak se tam mají, to je potřeba vědět. Když jsou lidi zalezlí, jenom si doma něco přečtou, tak ty informace jsou pak takové zkreslené. Je potřeba udělat si vlastní názor.

Myslíte, že se Facebookem nějak změnilo, jak moc jste v kontaktu se světem a co v něm děje?

Řekla bych, že ano, protože tam ty informace ze světa často jsou. A třeba i různé pohledy, jak se na něco koukají naše média a jiný pohled si člověk přečte, co napsali třeba v Anglii. Někdy se to liší, a pak si člověk musí udělat názor sám jo.

Máte ještě nějaké jiné zážitky s Facebookem nebo s jinými sítěmi?

To asi ne, třeba můj syn používá Twitter, ten já nemám. A ten říká, že na tom Twitteru je to všechno takové otevřenější, a že Facebook je spíš taková uzavřená skupina, ale říkal, že se to pro mě hodí asi víc. Já jsem s tím Facebookem spokojená, s kým se tam chci vidět nebo si napsat, tak ty tam mám. A co se děje okolo, to si pak musím udělat názor z více zdrojů, i třeba z televize a tak.

A pak kde jste vlastně pracovala?

Pracovala jsem pracovala ve Žďase, a pak na Soně a pak ještě jak bývala Škoda export, Praha.

A na jaké pozici, jestli se můžu zeptat?

Na Žďase jsem dělala sekretářku, na Soně nákupčí a na Škoda Exportu jsem byla účetní. Takže jak jsem vystudovala průmyslovku, ale v tomhle jsem samouk. Technické vzdělání pro mě nebylo to správné, ale i tak, když jsem chtěla někam jít, tak jsem si vystačila. Na Žďase mi to ze začátku bylo přece jenom platné, dostávala jsem na stůl i technické věci, i když jsem dělala sekretářku. Nejhorší to bylo na té Soně, kde jsem dělala nákup. To bylo ještě za komunistů a sehnat něco, aby nezůstala stát výroba, byly kolikrát nervy. Jezdila jsem třeba na služební cesty a musela jsem koupit flašku nebo cigarety, jenom abych sehnala gumové rukavice, které jsme potřebovali na práci s laminátem, to bylo strašné. Nákup se pak úplně otočil, lidi nabízeli a všeho najednou bylo dost. Kdežto předtím s vámi ani nechtěli udělat smlouvu na tři měsíce.

A tak aspoň máme na co vzpomínat. Kdyby to měl člověk jenom jednoduché, tak by to nebylo ono. Člověk musí zažít nějaké starosti, aby si víc vážil toho, když se mu něco povede. Do toho covidu to bylo všechno tak hezky rozjeté, všichni jsme byli spokojení, ale ten to pak utnul. Když jsme se z toho pak nějak vyhrabali, tak zase přišla Ukrajina, teď se děje pořád něco špatného.

Kde takhle nejčastěji sledujete to aktuální dění?

Jak jsem vlastně zmiňovala, chodím na Seznam nebo mám vlastně i takovou skupinu na Facebooku, takže se i tam podívám na názory ostatních, jak to vnímají. Ale tam nějaké věci podléhají cenzuře, natrefím tam třeba na nějaký článek, že by si mi to líbilo a najednou je pryč.

Myslíte na tom Facebooku?

Ano, měl tam být třeba nějaký článek a najednou, že je to vymazané, že to podléhalo dezinformacím. Takže ta cenzura tady funguje i v těch skupinách. Já si takhle listuji většinou v té skupině a když se z toho dostanu, tak tak tam mám třeba různá videa a politické názory. Že třeba někdo něco nadnese a lidi se k tomu tam vyjadřují, ale to už teda s tou mojí skupinou nemá nic společného.

Tak když se třeba tady podíváte, tak tady se píše o těch čivavách, když půjdu takhle nahoru a ťuknu sem, tak už vidíte, tady mám politiku. A když budu takhle pokračovat, tak tam mám třeba video z Brna z demonstrace a k tomu jsou nějaké komentáře, co který politik řekl. Takže to není jenom o těch čivavách. A tady to všechno mám, takže to ani nemusím hledat. Tady i čerpám informace o těch politických akcích, ale pak tady mám třeba zase to vaření, ale to je většinou v angličtině. To se aspoň zase trochu pocvičím, i když je jasný, že to vařit nikdy nebudu.